

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA
ședinței plene a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 17 octombrie 2019
SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	3 – 4
2.	Depunerea, de către deputații Frațiunii Partidului Democrat din Moldova, a Moțiunii de cenzură asupra activității Guvernului. Nr. 233 din 17.10.2019	4 – 6
3.	Prezentarea Raportului Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare. Raportor – Alexandru Slusari, președintele Comisiei de anchetă.	7 10 – 26 28 – 80
4.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare. Nr. 229 din 11.10.2019	27 – 28 80
5.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 48/2019 pentru constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale. Nr. 219 din 02.10.2019	80 – 82

Ședința începe la ora 09.06.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Ion Ceban, Mihail Popșoi și Alexandru Slusari, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi deputați,

Bună dimineața.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Stimați colegi ...

Rog Secretariatul să anunțați prezența deputaților.

Doamna Evelina Bubuioac – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Vă anunț că, la începutul ședinței de astăzi, și-au înregistrat prezența 81 de deputați. Nu și-au înregistrat prezența: Bologan Victor – deplasare, Smirnov Eduard – deplasare, Bacalu Elena – cerere, Babuc Monica – cerere, Bîtca Vasile – cerere, Padnevici Corneliu – cerere, Botnari Constantin, Apostolova Reghina – cerere, Șor Ilan, Nichiforciuc Eugeniu, Rotundu Svetlana, Botnari Alexandru, Cataranciuc Serghei – concediu medical, Jardan Petru, Nesterovschi Alexandr – cerere și Koksal Ivanna.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Avem cvorumul, putem să începem ședința. Înainte de toate, rog să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ca de obicei, în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit ziua de naștere colegii noștri Arina Spătaru, Lilian Carp, Vladimir Andronachi și Alla Darovannaia. Le urăm „La mulți ani”, multă sănătate, succese și o activitate frumoasă. (*Aplauze.*)

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Vreau să vă atrag atenția că pe data de 17 octombrie este Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei. Prin Rezoluția adoptată la

22 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a declarat 17 octombrie ca Zi Internațională pentru Eradicarea Sărăciei.

Eradicarea sărăciei în toate formele și dimensiunile sale rămâne una dintre cele mai mari provocări pentru toate societățile, inclusiv pentru Republica Moldova. Este necesar să ne angajăm cu toții și să găsim noi soluții cu implicarea tuturor actorilor din sistem pentru inițierea și dezvoltarea de măsuri concrete pentru combaterea sărăciei în țara noastră. Este o problemă foarte și foarte actuală.

Stimați colegi,

Biroul permanent a propus atenției dumneavoastră proiectul ordinii de zi pentru ziua de astăzi, 17 octombrie. Biroul permanent a aprobat două ... în această ordine de zi pentru discuții, pentru a fi supuse dezbaterii două subiecte. Dacă mai există ceva la ordinea de zi? Nu sunt altele ...

Da, domnule Candu, vă rog.

La ordinea de zi?

Da, vă rog, domnule Candu.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, doamnă Președinte.

Dragi colegi,

Onorat Plen,

Partidul Democrat are o propunere procedurală. Și am vrea să vă înaintăm, doamnă Președinte, și să aducem cunoștință plenului inițiativa Partidului Democrat de a veni în plenul Parlamentului cu moțiunea de cenzură privind retragerea încrederii Guvernului Maia Sandu. Și dacă permiteți să ne apropiem.

Doamna Zinaida Greceanî:

Eu cred că asta ...

Domnule Candu,

E dreptul dumneavoastră de procedură, dar nu înainte de a fi aprobată ordinea de zi, fiindcă ordinea de zi e alta. Oricum n-o dezbatem astăzi moțiunea de cenzură. Aprobăm ordinea de zi și după aceea vă ofer cuvântul ca să prezentați moțiunea.

Și am să rog aici Secretariatul, Direcția generală a Secretariatului să mă ajute și să se implice.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobată ordinea de zi cu aceste două subiecte, propuse de către Biroul permanent.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Ordinea de zi este aprobată.

Cine vrea să depună?

Domnule Candu,

Vă rog.

Se poate și de pe loc, dar dacă doriți de la tribuna centrală ...

Domnul Andrian Candu:

Stimată doamnă Președinte,

Dragi colegi,

Subsemnații moțiunii de cenzură, deputații în Parlamentul Republicii Moldova, membri ai Frațiunii Partidului Democrat, înaintează această moțiune de cenzură asupra activității Guvernului. Constituția Republicii Moldova statuează că Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

În acest sens, Guvernul reprezintă asigurarea realizării liniilor politicii interne și externe ale țării, incorporate în Programul de guvernare, acceptat de Parlament, ceea ce înseamnă inițierea de proiecte legislative, adoptarea de hotărâri pentru aplicarea acestora, supravegherea ca toate autoritățile administrației publice să acționeze cu operativitate și profesionalism pentru respectarea Constituției și a legii.

Guvernul are un Program de guvernare sau cel puțin ar fi trebuit să aibă un Program de guvernare, fiindcă examinând și mai recent ce Program de guvernare are acest Guvern numai Program de guvernare nu poate fi numit, dar mai mult o exprimare de intenții.

Și chiar așa, în aceste condiții, Guvernul trebuie să asigure o bună realizare a politicilor și o administrare publică eficientă care ar aduce rezultate cu impact pozitiv pentru cetățenii Republicii Moldova, exprimată prin creșterea economică și asigurarea protecției sociale.

Analizând cele patru luni de activitate a Guvernului Maia Sandu, constatăm doar eșecuri și lipsă de rezultate, care au adus prejudicii Republicii Moldova aproape în toate domeniile de interes, mai ales în domeniul economic și social.

Ca să vă închipuiți, dragi colegi, Guvernul Republicii Moldova, în patru luni de zile, a inițiat și a trimis Parlamentului tocmai 15 proiecte de lege, nici un proiect de lege în domeniul social sau în domeniul economic. În alte perioade, alte guverne, zeci, dacă nu chiar sute, de proiecte de lege veneau deja în primele 100 de zile de activitate.

Să admitem că nu întotdeauna numărul proiectelor de lege este important, ci calitatea sau efectul acestora. Nici o inițiativă legislativă în domeniul economic, nici o inițiativă legislativă care ar veni ... sau nici o propunere care ar veni să îmbunătățească viața de zi de zi a cetățenilor.

Noi toți, dragi colegi, în februarie al acestui an, am mers în campanie electorală angajându-ne față de cetățeni să le apărăm interesele, noi toți ne-am asumat angajamente, indiferent de denumirea partidului sau indiferent de circumscripțiile electorale pe care noi am participat în alegeri și ca rezultat ce avem în aceste patru luni de activitate a Guvernului Maia Sandu?

Vreau să vă aduc aminte doar ca referință unele realizate într-o perioadă foarte scurtă, chiar de o sută de zile sau de patru luni din precedentul Guvern... de către precedentul Guvern condus de Pavel Filip. Pe dimensiunea regulatorie în acea perioadă a fost moratoriul la controale instituit, în acea perioadă au fost anulate permise, autorizații, peste 267 de acte permissive, peste 60 la sută din ele, în acea perioadă au fost micșorate numărul autorităților de control de la 58 la 16, aproape de trei ori.

Ce a realizat Guvernul Maia Sandu în această perioadă? Zero. Nimic.

Politica fiscală. Politica fiscală care a fost promovată de Guvernul Filip prin introducerea impozitului unic de 12 la sută, majorarea scutirilor personale până la 24 de mii de lei, TVA redus în industria HoReCa, facilități și scutiri pentru industria de tehnologii informaționale, facilități pentru mediul de afaceri care creează locuri de muncă, programe speciale pentru tineri, programe speciale pentru doamne. Toate acestea au creat premise pentru dezvoltarea afacerilor și atragerea de noi investiții.

Aceleași scutiri și facilități de care am vorbit noi și noi le-am promovat, iar voi ați venit să le anulați? Împreună cu buna administrare fiscală și vama, introducerea inclusiv a achizițiilor publice electronice prin MTender au adus încasări suplimentare în buget.

Ce-a reușit Maia Sandu, Guvernul Maia Sandu în această ... pe dimensiunea politică fiscală? Zero. Nimic.

Investiții. Ce investiții au fost aduse în Republica Moldova în patru luni de zile? Mă întreb, dar ministrul economiei știe, în general, unde este Compania „Dräxlmaier”? Poate a auzit că mai este și un investitor „Kaufland” în domeniul comerțului? Sau dumnealui, plecând în Statele Unite pe aproape o lună de zile a și uitat unde este Republica Moldova?

S-au creat așteptări foarte mari. Școli occidentale bune de business, relații. Noi toți am avut așteptări că toate acestea vor aduce valoare adăugată economiei sau țării. Zero.

Doar în perioada precedentă, anul 2018, de exemplu, în comparație cu 2017, au fost aduse investiții peste 200 de milioane de dolari, peste 33 la sută. Și toate acestea au fost realizate foarte eficient.

În schimb, în domeniul investițiilor, Guvernul Maiei Sandu a făcut zero. (*Gălăgie în sală.*)

Proiectele de infrastructură...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnul Andrian Candu:

În proiecte de infrastructură...

Dragi colegi din majoritatea parlamentară,

Adevărul doare, noi știm.

Dar fiți atât de curajoși să ascultați adevărul așa cum el este, chiar dacă el este gol-goluț și asumați-vă eșecurile care sunt ale guvernării actuale în domeniul economic și protecției sociale. Și dacă aveți acest curaj și aveți argumente, vă așteptăm, potrivit procedurii, potrivit prevederilor constituționale, ale Regulamentului Parlamentului și ale Legii Guvernului, să vină Guvernul Maiei Sandu aici, în Parlamentul Republicii Moldova, în mod regulamentar, și să răspundă la fiecare argument al nostru pe această moțiune de cenzură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Vă mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Multe sunt de spus. Dar, bineînțeles, așteptăm Guvernul Maiei Sandu să vină să dea răspuns ei, și nu nouă, opoziției parlamentare, nu nouă, dar cetățenilor, dar mediului de afaceri: cum de astăzi investitorii din Republica Moldova se gândesc la închiderea afacerilor și plecarea din țară, cum de astăzi cetățenii Republicii Moldova își aduc aminte cu melancolie chiar și nostalgie despre 600...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Candu,

Haideți să depuneți... (*Aplauze.*)

Da. Mulțumesc.

Eu ascultam această prezentare și mă gândeam: parcă nu-i ajunul Crăciunului, nu înțeleg ce se întâmplă în țara noastră.

De aceea, stimați colegi,

Eu rog Direcția generală juridică să primească această moțiune, să verifice dacă totul este regulamentar, să ne prezinte Biroului permanent și, conform Regulamentului Parlamentului, să dezbatem această moțiune dacă este depusă regulamentar.

Domnule Creangă,

Vă rog s-o primiți.

Stimați colegi,

Purcedem la examinarea ordinii de zi.

Pe ordinea de zi avem două subiecte. Eu aş propune să începem cu subiectul nr. 2, Raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar și investigării fraudei bancare.

Raportor – domnul Slusari, președintele Comisiei.

Domnule președinte,

De cât timp aveți nevoie?

Vă rog, la tribuna centrală și îmi spuneți...

Domnul Alexandru Slusari:

... Doamna Maria m-a rugat mai rar să vorbesc. Da. (*Rumoare în sală.*)

O să auziți.

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimați colegi,

Vă rog, ... vă rog să vă calmați.

Raportorul,

Încă o dată vă rog să anunțați cât timp vă trebuie pentru raport, ca să aprobăm Regulamentul.

Domnul Alexandru Slusari:

30... maximum 40 de minute...

Doamna Zinaida Greceanii:

Da. 40 de minute solicită raportorul.

Pentru întrebări-răspunsuri.

O secundă, acuș vă ofer de procedură. Aprobăm Regulamentul și vă ofer de procedură.

Eu cred că întrebări-răspunsuri până la o oră.

Luări de cuvânt din partea fracțiunilor... câte o luare de cuvânt din partea fracțiunilor. Și sigur că eu aici nu pot să-i limitez pe membrii Comisiei de anchetă care poate au ceva de spus suplimentar.

Se acceptă?

Domnul Alexandru Slusari:

Chiar vă rog, doamnă Președinte... Membrii Comisiei să aibă un mic favor, totuși, am lucrat colegial.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu favor, dar conform Regulamentului, o să le oferim cuvântul la cei care o să se înscrie cu luare de cuvânt.

Cine este pentru a fi aprobat acest Regulament, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Domnule Cebotari,

Ce ați vrut...

Domnule Candu,

De procedură.

Domnul Andrian Candu:

Da. Doamnă Președinte,

Vă rog frumos să ne oferiți de procedură și exprimarea opiniei fracțiunii pe marginea acestui subiect introdus pe ordinea de zi. Dacă ați putea să ne oferiți cele două minute regulamentare.

Vrem să menționăm că această Comisie din start este lipsită de obiectivitate și este pertinentă, deoarece s-a refuzat ca la lucrările Comisiei să participe reprezentanții opoziției.

Deși se declară că scopul Comisiei este ca să dea aprecieri politice celor întâmplare, de fapt, pe întreaga durată de activitate a acestei Comisii s-a acționat ca instrument de justiție publică. Au fost făcute numeroase acuzații fără probe și doar menite să atace opoziția și, în același timp, să spele imaginea foștilor colegi din PLDM sau a unor demnitari care au avut implicare directă la administrarea sistemului bancar.

Cum se explică, de exemplu, că în perioada atacului raider la Banca de Economii era deținută de stat, adică Guvernul avea majoritatea de 56 la sută și avea 3 din 5 membri în Consiliul Băncii? Ministrul finanțelor și Cancelaria de Stat cum e Veaceslav Negruța sau Victor Bodiu și lucrul ăsta nu se argumentează deloc. Cum se explică că situația financiară la cele 3 bănci din 2013 se vorbește despre un contract „Roseau Alliance” în sumă de 1,34 miliarde...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Candu,

Lucrul acesta... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Vă rog să deconectați microfonul.

Lucrul acesta...

O să aveți o luare de cuvânt.

Vă înscriu cu luare de cuvânt.

Domnule Slusari,
Vă rog, microfonul.

Viziunea Partidului o expuneți la sfârșitul ședinței. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Alexandru Slusari:

Eu sper că trolling-ul s-a terminat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Slusari,
Vă rog să continuați.

Asta este o luare de cuvânt...

Domnul Alexandru Slusari:

Absolut.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Începem examinarea. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Alexandru Slusari:

Un minut s-a epuizat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... Doar anunțul, fără declarații.
Declarațiile la sfârșitul examinării.
Doar anunțul.

Domnule Președinte Candu...

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Președinte,

Sunt două minute regulamentare pe care dumneavoastră nu le oferiți opoziției.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog să expuneți poziția.

Domnul Andrian Candu:

Vroiam să anunțăm faptul că tot ce se întâmplă și tot ce s-a întâmplat pe parcursul acestor 4 luni de zile de când a activat așa-numita Comisie de anchetă a fost, de fapt, un spectacol. Și faptul că opoziția nu a fost acceptată din start, nu este credibilă.

Iată de ce, doamnă Președinte și Onorat Plen, Partidul Democrat nu va participa la acest spectacol ieftin și iată de ce, Partidul Democrat va părăsi sala plenului.

Vă mulțumim frumos. (*Aplauze.*)

(Deputații din Frațiunea Partidului Democrat din Moldova, în semn de protest, părăsesc Sala de ședințe.)

Domnul Alexandru Slusari:

O... Bravo!

Doamna Zinaida Greceanî:

Frumos.

Domnul Alexandru Slusari:

Hoții strigă: „Prinde hoții!” *(Rumoare în sală.)*

Hoții! Hoții! Hoții!

... lasă să plece.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Slusari,

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Onorat Plen,

Stimați cetățeni,

Mai avem în Parlament încă asemenea situații, când hoțul strigă: „Prinde hoțul!”. *(Aplauze.)*

Am adus acest morman de documente nu pentru a arăta cât de harnici am lucrat noi în cadrul Comisiei, dar doar că cetățenii trebuie să cunoască că 90 la sută din aceste documente erau la dispoziția Procuraturii începând cu noiembrie 2014 sau, cel puțin, era foarte ușor de accesat aceste documente. Și nu a fost ceva extraordinar de greu de structurat și de lucrat cu aceste materiale.

Comisia de anchetă a fost constituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 46 din 10 iunie 2019 cu o componență numerică din 6 deputați. După depunerea mandatului de deputat de către domnul Vladimir Țurcan, componența comisiei se reduce la 5 membri, și anume: Alexandru Slusari, Vladimir Golovatiuc, Lilian Carp, Dumitru Alaiba, Andrian Lebedinski.

Am avut o mare onoare să lucrez în această componență și vă prezint un rezultat final, colegial din numele tuturor membrilor comisiei din toate trei fracțiuni.

Scopul comisiei a fost aprecierea politică a acțiunilor/inacțiunilor politicienilor și demnitarilor de stat abilitați cu atribuții legale în domeniul financiar-bancar, care au favorizat demararea, organizarea și realizarea procesului de devalizare a sistemului bancar în perioada 2011–2015.

La realizarea scopului și sarcinilor propuse, comisia a studiat multiple documente, indicate în raportul distribuit deputaților.

În perioada mandatului său de activitate, comisia a desfășurat 21 de ședințe de audieri, consemnate în procese-verbale, în cadrul cărora au fost audiate 27 de persoane, dintre care: doi foști Prim-miniștri, doi foști președinți ai Parlamentului, doi ex-miniștri ai finanțelor și economiei, fost președinte al Băncii Naționale, ex-Procuror General, ex-directorul CNA, ex-directorul SIS, foști și actuali deputați, mulți foști demnitari de stat etc.

Stimați deputați,

Fiecare aveți raportul detaliat, în scopul economiei de timp voi prezenta un rezumat al acestuia. Considerăm că au avut loc trei etape de devalizare a sistemului bancar.

Prima etapă. Consolidarea pachetului minoritar de acțiuni și subordonarea instituțiilor abilitate 2011–2012.

Comisia consideră că procesul devalizării premeditat a început în cadrul unui atac raider masiv, care s-a produs în anul 2011 în mai multe bănci comerciale și companii de asigurări, care a generat o reacție negativă a partenerilor externi, devenind subiectul dezbaterii în Consiliul Național de Stabilitate Financiară și în Parlamentul Republicii Moldova.

La 16 mai 2011, Gheorghe Marchitan, judecător din cadrul Judecătoriei Căușeni, acționând în mod secret față de acționarii legali, a emis o ordonanță prin care 18,54% de acțiuni BEM, deținute de doi acționari, au fost transferate în proprietatea Companiei „Rietel Limited”. Hotărârea s-a bazat pe pretinse contracte de împrumuturi, facturi și garanții.

În alt denunț al fostului judecător Victor Orîndaș se recunoaște caracterul fals al mai multor documente prezentate.

La 13 iulie 2011, prin încheierea judecătorului Garri Bivol de la Judecătoria Centru, acțiunile „Rietel Limited” au fost transferate către alt off-shore „Lectom Ltd”, patru zile mai târziu Compania „Rietel Limited” a fost lichidată. Conform informației operative a CNA, în spatele companiei respective se află Vladimir Plahotniuc.

Stenogramele ședințelor Consiliului Național de Stabilitate Financiară din perioada august 2011 – aprilie 2012 denotă că toate autoritățile statului au considerat atunci tranzacțiile menționate cu acțiunile BEM drept ilicite, care nu pot fi înregistrate.

La 24 august 2011, drept urmare a sesizării parvenite din partea acționarilor înșelați, Comisia Națională a Pieței Financiare decide să blocheze conturile noilor acționari în BEM și să suspende orice operațiune cu aceste acțiuni până la încheierea examinării materialelor.

În paralel cu evenimentele sus-menționate, conform afirmațiilor a trei persoane: Veaceslav Platon, Aliona Stașevskaya și Iurii Konțievski, a urmat tranzacția efectuată pe ascuns, încheiată de către Vladimir Plahotniuc și Veaceslav Platon, în cadrul căreia au fost vândute peste 28 % din acțiunile BEM. Tranzacția respectivă a constituit doar o componentă a tranzacționării

mai multor active ale lui Vladimir Plahotniuc și ar fi avut două componente: una publică și una secretă. Tranzacția publică, încheiată în scris, a avut ca obiect declarat achiziționarea activelor nelitigioase, prețul total al contractului fiind de 75 milioane de dolari, obiectul căreia a fost achiziția de la Societatea „OTIV Prime Holding BV” a 100% din valoarea capitalului social deținut de către Societatea „OTIV Prime Financial”, care controla 26% din valoarea capitalului „Victoriabank” și pachetul majoritar la încă două companii moldovenești.

De menționat aici că Andrian Candu deținea împuternicirea de reprezentare a Societății „OTIV Prime Holding BV”, inclusiv în cadrul încheierii acestei tranzacții și a semnat unul din acorduri fiind în funcția de deputat al Parlamentului.

Tranzacția secretă avea ca obiect achiziționarea activelor litigioase și trebuia să fie realizată prin numirea ulterioară de administrator și emiterea unor autorizări în favoarea persoanelor apropiate lui Iurii Konțievski. Această tranzacție viza: peste 28% din capitalul social al BEM, peste 7% de acțiuni „Victoriabank”, 83% din acțiunile „ASITO”.

Cumpărătorul, Iurii Konțievski, urma să transfere 5 milioane de dolari, separat de suma anterior indicată a tranzacției principale, în contul unei societăți terțe.

La 5 decembrie 2011, conform solicitării lui Vladimir Plahotniuc, suma de 5 milioane de dolari a fost transferată în baza unui contract fictiv de furnizare a bunurilor, încheiat încă pe 12 iulie 2010 între Societatea „Ronida Invest LLP” din Marea Britanie, aparținută lui Veaceslav Platon, și Societatea „Kelway Trading SA” – Companie din Panama a lui Plahotniuc, care figurează în raportul Kroll.

Din cele afirmate de doamna Aliona Stașevskaya, în acea perioadă a fost o solicitare specială a lui Vladimir Plahotniuc pentru a ascunde o parte din bani de la organele fiscale din Elveția.

Toate plățile, conform tranzacției oficiale, au fost efectuate în perioada 5–12 decembrie 2011 în cadrul unei scheme sofisticate cu participarea „Victoriabank”, „Moldindconbank”, precum și a unei bănci elvețiene care a oferit resurse necesare financiare după schema „carusel”, care este detaliat descifrată în raport.

Menționăm că valoarea de piață a celor peste 26% din acțiunile „Victoriabank” oficial tranzacționate, conform estimărilor Bursei de Valori și aprecierii doamnei Politov-Cangaș, a fost evaluată în aproximativ 30 milioane de dolari. Evident că acțiunile din celelalte două companii nu valorau la 45 milioane de dolari. Astfel, în baza metodelor indirecte, dar și studiind anumite acte juridice perfectate sincronizat, comisia a concluzionat că tranzacția oficială a inclus și faza ascunsă de vânzare a altor active, inclusiv cele peste 28% de acțiuni din BEM.

Acțiunile BEM au fost preluate de către patru societăți aflate sub controlul lui Iurii Konțievski și Veaceslav Platon, câte un pachet de acțiuni, fiecare 4,6% din totalul acțiunilor cu drept de vot. Acest transfer a fost posibil în baza ordonanțelor Judecătorei Economice de Circumscripție din 7 și 12 martie 2012 – emise de judecătorul Victor Orîndaș și judecătorul Natalia Plugari.

Managementul Companiei „Integrated Information Systems” SRL din Republica Moldova a fost obținut prin achiziționarea unei participări de 100% la „Finpro Systems Limited”, aceasta din urmă fiind singurul asociat al companiei din Moldova.

Totuși, unele instituții ale statului relativ independente au continuat lupta împotriva atacul raider. Ministerul Finanțelor a înaintat un șir de acțiuni în instanțele de judecată, însă în situația creată rolul decisiv l-a jucat poziția lipsită de consecvență a CNPF, Băncii Naționale.

La 7 martie 2012, CNPF anulează propria decizie din 24 august 2011 referitor la blocarea conturilor noilor acționari. Iar BNM, deși inițial la 4 aprilie 2012 a blocat exercitarea dreptului de vot de către 4 companii ale lui Platon sub pretextul lipsei permisiunii prealabile, ulterior, din motive necunoscute și în pofida deciziei Consiliului Național de Stabilitate Financiară din 25 aprilie 2012, a permis deținerea acțiunilor în BEM ale acestor companii.

În final, la un interval de doar o zi, au avut loc două Adunări Generale Extraordinare ale Acționarilor BEM și a fost pornit un litigiu judiciar dintre Ministerul Finanțelor și acționarii minoritari, controlați de Platon.

Remarcăm că, în perioada martie-mai 2012, Prim-ministrul în cadrul Consiliului Național de Stabilitate Financiară încerca să consolideze toate instituțiile abilitate ale statului în vederea neadmiterii atacului raider și critica dur poziția lui Dorin Drăguțanu pentru faptul că cele patru companii rusești au fost admise în calitate de acționari BEM.

Mai mult decât atât, Vlad Filat la ședința CNSF din 7 mai 2012 a menționat că cineva vrea să pericliteze procesul privatizării BEM, coordonat cu FMI și Banca Mondială, și dorește preluarea controlului asupra BEM-lui cu majorarea ulterioară a capitalului social, fără participarea statului. Însă, după luna mai 2012, Guvernul, condus de Vlad Filat, nu mai întreprinde măsuri de rezistență față de acest atac raider.

Drept urmare, ținându-se cont de riscurile legate de lipsa de funcționalitate a Consiliului Băncii de Economii, Ministerul Finanțelor, care rămăsese în acel moment singura redevă în fața atacului raider, au fost nevoiți să accepte noii acționari. La 8 iunie 2012 a avut loc următoarea Adunare Generală Extraordinară la care a fost luată decizia de revocare a împuternicirilor consiliului precedent și de realegere a unui nou Consiliu.

Dacă urmăriți tabelul din raport, puteți observa că, până la 30 septembrie 2011, indicatorii care în principal reflectau calitatea portofoliului de credite nu au înregistrat tendințe de diminuare. Schimbarea esențială s-a produs după ce BNM, prin decizia sa din 11 noiembrie 2011, a prescris reclasificarea creditelor acordate acestora. Interesant că la data precedentă de raportare – 1 octombrie 2011, creditele neperformante constituiau doar 140 milioane lei, adică, la finele anului 2011, creditele neperformante au crescut de 7 ori pe parcursul a doar unui trimestru.

Apare întrebarea firească: cum au apărut sute de milioane de credite neperformante peste noapte la Banca de Economii și dacă acest lucru nu este o omisiune gravă din partea regulatorului care supune unui control foarte riguros băncile comerciale de cel puțin o dată pe an.

Pe parcursul perioadei date, Banca Națională a Moldovei nu a acționat în limitele oferite de legislația în vigoare. Au fost mai multe prevederi în legislație pe care BNM le-ar fi putut aplica, însă nu au făcut din motive neclare. Or, Legea prevede că Banca Națională este unicul organ cu competențe de evaluare a administratorilor băncilor și poate interveni ignorând intențiile și voința acționarilor pe care i-a desemnat, dacă consideră că un anumit administrator nu corespunde cerințelor de reputație, profesionalism, competență, cerințe pe care tot Banca Națională le stabilește.

În aceste scopuri, organul de supraveghere bancară deține un șir de instrumente care pot fi aplicate administratorilor băncii în cazuri generale, precum ar fi: încălcarea de către bancă a legislației în vigoare, încălcarea obligațiilor fiduciare, angajarea în operațiunile riscante sau dubioase ori care periclitează interesele deponenților, raportarea întârziată sau eronată și altele de acest fel. Banca Națională poate aplica sancțiuni cum ar fi: avertizare, amendă, retragerea confirmării administratorului, precum și alte mult mai dure, în consecutivitatea dorită, fără a fi obligată de a respecta o anumită gradualitate.

Pe parcursul perioadei de 3 ani, regulatorul bancar a efectuat 5 controale la Banca de Economii și, constatând anumite nereguli, a aplicat de 5 ori aceeași sancțiune blândă – avertismentul.

Comisia nu a identificat nici un argument pentru a justifica faptul că BNM nu a intervenit la timp în 2011–2012 cu măsuri mai dure în activitatea BEM în vederea soluționării problemelor depistate.

Este relevant că în cadrul audierilor, chiar și Veaceslav Platon și-a exprimat opinia că, la 1 ianuarie 2012, creditele de aproximativ un miliard de lei clasificate drept neperformante, în realitate erau acoperite cu gajuri reale în valoare de circa jumătate de miliard. La 20 decembrie 2011, în cadrul ședinței Consiliului Național de Stabilitate Financiară s-a constatat că Banca de Economii e lichidă și nu relevă prea multe riscuri.

Politica dubioasă a BNM în raport cu Banca de Economii a fost aplicată în paralel cu atacuri interminabile din partea acționarilor minoritari. În scurt

timp după atacul raider, Veaceslav Platon controla prin diverse manipulări deja peste 39% din acțiunile BEM.

Pe parcursul anului 2012, acționarii minoritari au întreprins mai multe acțiuni pentru a obține pachetul de control la BEM. În acest context, este relevant demersul din iulie 2012 în instanțele de judecată împotriva statului Republica Moldova cu solicitarea încasării unui „prejudiciu” de rigoare în valoare de peste un miliard de lei în legătură cu Hotărârile Guvernului din 1998–1999, prin care statul și-a întors pachetul de control la BEM.

În august 2012, la Curtea Constituțională apare „din senin” sesizarea deputaților Reidman, Sîrbu și Vitiuc, prin care aceștia puneau la îndoială dreptul statului de a fi acționar majoritar la BEM. În același timp, este important să atenționăm că în 2011 situația la BEM s-a înrăutățit și în urma unor acțiuni suspecte, precum retragerea masivă și bine dirijată a mai multor agenți economici din BEM, în special, a întreprinderilor de stat cu rulaje mari de lichidități, aflate în subordinea Ministerului Economiei.

Conform celor expuse mai sus, Comisia a ajuns la concluzia că în perioada 2011–2012 au demarat pregătirile unui atac regizat asupra Băncii de Economii din partea grupării Plahotniuc–Platon cu scopul de a asigura pachetul de control asupra BEM. În realizarea acestor planuri au fost implicați: Banca Națională, judecători și Comisia Națională pentru Piața Financiară. Din a doua jumătate a anului, acest proces a decurs pe fundalul poziției total inerte a Guvernului Republicii Moldova în frunte cu Vlad Filat, deși procesele-verbale ale Consiliului Național de Stabilitate Financiară din 2012 denotă faptul că dânsul cunoștea planurile privind preluarea controlului asupra Băncii prin intermediul majorării capitalului social fără participarea statului.

În paralel, la 17 august 2012, toate acțiunile Unibank au fost vândute și transferate către 21 de acționari noi, fiecare cu o participare cuprinsă între 4,5 și 4,99%. Potrivit raportului Kroll, a fost o acțiune concertată a grupului Șor cu folosirea numeroaselor conturi intermediare pentru a fuziona și a stratifica fonduri, pentru a masca adevărata origine a fondurilor.

Din câte cunoaște Comisia, pe acest caz este pornit dosar penal de către Procuratură și au fost învinuite mai multe persoane, inclusiv deputații Parlamentului de legislatură actuală.

A urmat a doua etapă – luarea sub control a Băncii de Economii. S-a început cu schimbarea acționarilor la BEM.

Comisia nu a reușit să elucideze plenar toate circumstanțele înstrăinării acțiunilor în BEM de către grupul lui Platon, precum și să identifice toți participanții la negocieri. Totuși, este evident că, în perioada 7 noiembrie 2012 – 18 iunie 2013, cele peste 39% din acțiunile BEM ce se aflau în posesia a 7 acționari, care de facto constituia cota de acțiuni controlate de Veaceslav Platon, au fost transmise, prin diferite tranzacții, unui grup de companii aparent controlate de Ilan Șor.

De menționat că mai multe persoane implicate în proces evidențiază rolul important al lui Vladimir Plahotniuc în cadrul negocierilor pe acest subiect și că el controla indirect companiile lui Șor, care atunci nu ar fi avut bani pentru procurarea acțiunilor BEM cu 10 milioane de dolari.

Totodată, menționăm că anume în perioada iunie–decembrie 2013 consilierul ministrului economiei a fost Serghei Iaralov, iar Comisia deține dovezi concludente precum că toate operațiunile privind preluarea controlului de către grupul Șor asupra BEM au fost coordonate cu acesta, dânsul fiind la curent cu toate acțiunile.

În paralel, în luna mai 2013, prin intermediul unui grup de persoane fizice, rezidente ale Ucrainei, pachetul majoritar al Băncii Sociale deținut de către companiile gestionate de către foști conducători ai Băncii Sociale a fost preluat după modelul aproximativ similar cu cel de la Unibank tot de grupul lui Ilan Șor.

Începând cu ianuarie 2013, a fost pornit un atac mediatic împotriva Băncii de Economii cu implicarea unor experți și politicieni. În mai multe surse mass-media au apărut comentarii isterice privind starea deplorabilă financiară a BEM-lui. Mai mulți deponenți au început să-și retragă depozitele. Din cauza panicii create și isterizării subiectului BEM, în perioada ianuarie–februarie, din bancă au fost retrase depozite în valoare de circa 900 milioane de lei. Menționăm că acest lucru se producea concomitent cu schimbarea acționarilor băncii.

La propunerea Ministerului Finanțelor, la 7 martie 2013, Guvernul aprobă câteva modificări la Legea bugetului care prevăd capitalizarea BEM cu 200 milioane de lei (cu ideea că încă 155 milioane de lei vor veni de la acționarii minoritari), însă această decizie a fost blocată în Parlament de Comisia economie, buget și finanțe. Pentru capitalizarea băncii din contul banilor bugetari, eficientizarea managementului BEM și privatizarea ulterioară pledau reprezentanții Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Mondiale.

La 25 martie 2013, are loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor Băncii de Economii, adunarea la care s-a încercat soluționarea majorării capitalului social al Băncii, însă acționarii minoritari au blocat această decizie de capitalizare a BEM-lui cu 355 milioane de lei.

La 22 februarie 2013, prin Hotărârea Parlamentului nr. 16, a fost creată Comisia de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la Banca de Economii și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova, prezidată de deputatul Oleg Reidman.

La 21 iunie 2013, Parlamentul Republicii Moldova ia act de Raportul final al Comisiei de anchetă, fără să-l aprobe. Acest document conține analiza corectitudinii managementului BEM în perioada 2010–2012 și multiple

recomandări privind îmbunătățirea administrării Băncii, precum și alte recomandări ce țin de modificarea legislației.

În final, autorii Raportului menționează că au fost discutate 3 variante „teoretic posibile” de depășire a situației insuficienței capitalului BEM-ului, una dintre care prevedea cedarea de către stat a pachetului de control asupra Băncii, celelalte două variante fiind absolut nerealizabile. Subiectul capitalizării BEM nu a fost menționat în acest document, chiar dacă peste doi ani, în cadrul dezbaterilor altei Comisii de anchetă, președintele – domnul Oleg Reidman și-a exprimat opinia că în 2013 pentru destinderea crizei ar fi fost suficientă alocarea din buget a 200 milioane de lei. Oricum, niciuna din cele trei variante menționate nu a fost inclusă în Hotărârea Parlamentului din 21 iunie 2013 cu titlu de măsuri obligatorii pentru Guvern. Iar Raportul propriu-zis a fost remis Guvernului și Băncii Naționale, fără a se indica scopul exact al expedierii.

A urmat cedarea pachetului de control.

Comisia nu a găsit nicio decizie oficială a Guvernului privind cedarea pachetului de control la BEM. După audierile funcționarilor guvernamentali abilitați, Comisia a conchis că a avut loc o ședință de lucru cu conducerea Guvernului, la care a fost decis neoficial ca Guvernul să cedeze pachetul de control după modelul indicat în raportul Comisiei Reidman.

Această decizie nu a fost consultată pe larg cu societatea civilă și mediul de experți, nu a fost solicitată opinia FMI și BM. A fost ignorată poziția Ministerului Finanțelor, care era categoric împotriva acestui scenariu. De fapt, a fost selectată varianta plasării unei emisiuni suplimentare a acțiunilor fără participarea statului, ceea ce, de fapt, înseamnă transmiterea gratuită a bunurilor statului contrar prevederilor articolului 14 din Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, care stipulează expres cauzele transmiterii cu titlu gratuit a bunurilor proprietate publică.

Drept paravan pentru realizarea acestei scheme obscure a fost aleasă Comisia pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, în care au fost incluși demnitarii de stat de rangul al doilea.

Reținem, la 21 iunie 2013 Guvernul aprobă în mare grabă Hotărârea pentru aprobarea Regulamentului privind atragerea investițiilor în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, eveniment ce s-a produs în aceeași zi cu dezbaterile în Parlament pe marginea Raportului Comisiei Reidman. Punctul 8 din prezenta hotărâre delegă atribuții comisiei respective pentru selectarea investițiilor private și organizarea concursurilor.

Regulamentul indică că ședințele comisiei sunt deliberative, dacă la ele participă cel puțin 2/3 din membrii desemnați. Remarcăm că la nici o ședință a Comisiei de concurs în luna iulie 2013, la care au fost luate decizii privind soluționarea problemei BEM-lui, nu au asistat 2/3 din membrii desemnați.

Deși anume această entitate cu statut neclar, având concursul Băncii Naționale, a asigurat în foarte scurt timp la nivel decizional cedarea de către stat a pachetului de control în urma unei emisii suplimentare în care au subscris doar acționarii minoritari.

Mai mulți membri ai acestei comisii au fost audiați în cadrul comisiei noastre. Toți membrii, la care facem referință mai sus, și-au motivat decizia prin faptul că dânsii s-au condus de raportul Reidman, chiar dacă juridic din acest raport nu derivă nici o obligațiune juridică pentru Guvern. Din declarațiile lui Victor Barbăneagră, ex-vice ministru al finanțelor, care s-a opus acestei decizii, la un moment dat în dezbateri s-a implicat liderul PLDM Vlad Filat, care îl convingea că altă soluție decât cedarea pachetului de control nu există.

Un grup restrâns de politicieni și escroci deja au luat decizia privind deposedarea statului de pachetul de control.

În raport găsiți cronică detaliată a acțiunilor la nivelul guvernamental care a adus la emisiune suplimentară fără participarea statului și în beneficiul acționarilor din grupul Șor. Acest lucru se produce doar la trei luni după ce aceiași acționari au blocat încercarea capitalizării băncii în măsură proporțională din partea tuturor acționarilor.

Remarcăm că, potrivit informației operative a CNA și SIS, expusă în mai multe note informative pe parcursul anului 2013, o bună parte din mijloacele financiare investite în Banca de Economii întru executarea condițiilor acestei emisiuni, remarcate în Acordul cu Agenția Proprietății Publice, au fost mijloace proprii ale băncii, eliberate prin credite fictive. Iar investigația Procuraturii Generale induce suspiciuni rezonabile că toată suma destinată emisiunii suplimentare, acordării creditului subordonat și procurarea creditelor neperformante, care constituie 50 milioane dolari SUA, provine din plasamentele interbancare efectuate de către BEM în contul corespondent al „Gazprombank” din Federația Rusă.

În contextul celor relatate mai sus, Comisia de anchetă consideră că acțiunile/inacțiunile mai multor persoane de demnitate publică în anul 2013, inclusiv ale fostului Prim-ministru Iurie Leancă și ale ministrului economiei Valeriu Lazăr, au avut repercusiuni grave și pot fi calificate ca abuz și neglijență în serviciu.

Iar în 2013 s-a început a treia etapă a devalizării, jaful sistemic și masiv al celor trei bănci și obținerea accesului la resursele financiare ale Băncii Naționale.

La 12 martie 2013, Banca de Economii semnează un contract cu Societatea „Roseau Alliance” cu reședință în Marea Britanie, care a fost lichidată în 2015, privind procurarea portofoliului de credite problematice de la BEM în valoare de 1,34 miliarde de lei. Conform informației de la SIS, această companie a fost gestionată de Ilan Șor. Remarcăm faptul că în cadrul identificării soluțiilor pentru Banca de Economii tranzacția menționată nu a

fost luată în calcul de guvernanți, deși în cadrul discuțiilor la Comisia de concurs referitoare la eventuala pierdere a pachetului de control din partea statului, Banca Națională și conducerea BEM au indicat cifra de un miliard de lei ca sumă necesară pentru capitalizarea băncii.

Apare suspiciunea mai mult decât rezonabilă referitoare la acest contract. De ce era nevoie de emisiunea suplimentară și înțelegerea cu acționarii minoritari asupra creditului subordonat și procurarea creditelor neperformante după preluarea pachetului de control, dacă această soluție a fost deja identificată în februarie 2013? Oare se știa din start că acest acord cu „Roseau Alliance” este unul fictiv?

Investigațiile efectuate de Procuratură au constatat că acest contract cu „Rosseau Alliance” a fost executat prin schema „carousel”, din mijloacele financiare ale grupărilor Șor și Platon.

Mai mult decât atât, către Banca de Economii au fost transferate doar 10% din suma creanțelor procurate. Menționăm că în noiembrie 2014 acest contract a fost reziliat, dar după ce a apărut încă o datorie artificială a băncii.

La 11 decembrie 2013, CNA a prezentat Prim-ministrului Iurie Leancă un raport detaliat privind situația operativă în sistemul bancar pentru anul 2013. La toate cele trei bănci situația, în opinia CNA, a fost recunoscută drept extrem de vulnerabilă: acordarea mai multor credite dubioase, încălcări multiple ale normelor potențiale ale BNM, retragerea masivă a depozitelor persoanelor fizice și amplasarea acestora în băncile de peste hotare. După cum cunoașteți, nu a fost luată nici o măsură.

În ianuarie-octombrie 2014 situația la BEM, Unibank și Banca Socială se agravează semnificativ. Conform estimărilor raportului Kroll, în primele 10 luni valoarea totală a împrumuturilor noi acordate companiilor grupului Șor a constituit peste jumătate de miliard de dolari.

Chiar dacă un număr mare de documente a dispărut în circumstanțe dubioase, Kroll a reușit să identifice fragmente din documentația relevantă care s-au păstrat pe calculatoare și în poșta electronică.

Viorel Bîrcă, director executiv interimar al BEM în perioadă respectivă, a subliniat la audieri că din iulie 2014 a refuzat să semneze orice document pentru creditare. De aici, încolo toate documentele pentru acordarea împrumuturilor au fost semnate de trei membri ai Consiliului BEM din cei cinci desemnați: Ilan Șor, Ivan Ursu și Stanislav Budza.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor al CNA a efectuat analiza expunerilor interbancare mai mari de 30 de milioane, conform situației la 31 iulie 2014, precum și a altor activități financiar-bancare purtând un risc înalt de suspiciune în spălarea banilor desfășurate de trei bănci. Această analiză detaliată a fost prezentată pe data de 28 august 2014 Prim-ministrului Iurie Leancă.

Organul abilitat a constatat că, conform informațiilor Băncii Naționale la data de 31 iulie 2014, suma totală a expunerilor cu risc, efectuate de către BEM, Unibank și Banca Socială, a constituit peste 4 miliarde de lei.

În acea perioadă Banca de Economii, Unibank și Banca Socială atrăgeau depozite de la persoane fizice cu rata dobânzii cea mai înaltă în țară care varia între 7–8 %, cu plasarea ulterioară a acestor mijloace financiare în băncile rusești cu rating scăzut cu o rată de la zero până la 4%, estimând pierderi premeditate. Era evident că cele trei bănci efectuau tranzacții lipsite de sens economic și acționau concertat în vederea falimentării entităților, supunând riscului întregul sistem financiar-bancar. Însă Banca Națională, în pofida atribuțiilor, nu a încercat să intervină în acest proces.

Din audierile fostului ministru al finanțelor, Anatol Arapu, comisia a realizat că în acea perioada FMI și Banca Mondială de nenumărate ori propuneau Băncii Naționale să introducă administrarea specială în cele trei bănci, însă propunerile respective au fost ignorate.

Degradarea situației în sectorul financiar-bancar se producea în anul 2014 pe fundalul informării exhaustive de către CNA și SIS a conducerii țării despre agravarea semnificativă a problemelor sectorului, neimplicării Băncii Naționale și pasivității Guvernului. Prim-ministrul Iurie Leancă a convocat pe parcursul anului 2014 peste 20 de ședințe ale Consiliului Național de Stabilitate Financiară, în cadrul cărora s-au făcut doar constatări sterile ale situației. Toate instituțiile statului în perioada 2013–2014 au ales să stea în expectativă și au așteptat docil distrugerea celor trei bănci.

La 25 septembrie 2014, Guvernul Leancă, prin angajarea răspunderii politice, modifică un șir de legi. Rectificările respective i-au oferit Guvernului dreptul să emită, fără aprobarea de către Parlament în situația de criză financiară sistemică sau de pericol al apariției acesteia, garanții de stat pentru garantarea creditelor de urgență acordate băncilor de Banca Națională. Proiectul a fost însoțit de o notă informativă succintă fără explicația conținutului problemei.

La începutul lunii noiembrie 2014, la Reședința de Stat la Președintele Timofti, a avut loc o ședință într-un cerc restrâns (domnul Timofti, Iurie Leancă, Igor Corman, Vlad Plahotniuc, Vlad Filat, Dorin Drăguțanu și Ion Păduraru). Din informația celor audiați, Vlad Plahotniuc a fost promotorul acordării cât mai rapide a garanțiilor de stat pentru alocarea de către Banca Națională a creditului de urgență celor trei bănci.

La ședința secretă din 7 noiembrie 2014, Consiliul Național de Stabilitate Financiară constată pericolul apariției unei crize financiare sistemice și propune Guvernului acordarea unei garanții de stat de până la 9,5 miliarde de lei. Atenționăm că Consiliul este un organ consultativ, care nu are nici o atribuție în privința constatării crizei financiare sau a pericolului apariției acesteia. Potrivit informației prezentate de BNM, cele trei bănci, practic, nu dispuneau de lichidități.

La 13 noiembrie 2014, Guvernul aprobă o Hotărâre secretă (cu nr. 938) cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale. Documentul emis prevedea acordarea, în caz de necesitate, de către Banca Națională a Moldovei, băncilor licențiate, a creditelor de urgență în sumă de până la 9,5 miliarde de lei, în vederea asigurării stabilității sistemului financiar și de emitere a garanțiilor de stat pentru garantarea creditelor de urgență. Ministerul Finanțelor urma să elibereze, în numele Guvernului, garanțiile de stat sus-menționate, în termen de cel mult 2 zile lucrătoare.

Remarcăm câteva aspecte extrem de importante:

1. Guvernul nu a anunțat oficial criza financiară sau pericolul apariției acestei crize, încălcând legislația.

2. La ședința executivului nu a fost deloc discutată necesitatea introducerii imediate a administrației speciale la cele trei bănci.

3. Hotărârea nr. 938 nu a stabilit prioritățile la restituirea mijloacelor financiare din cele trei bănci din banii creditului de urgență.

4. Prevederile ce țin de Comisia abilitată de a lua deciziile de restituire a mijloacelor financiare sunt foarte vagi, iar componența acesteia nu a fost stabilită imediat.

Totodată, subliniem că în cadrul Guvernului a fost Andrian Candu (atunci ministru al economiei), care insista și încerca să-i convingă pe toți participanții că există filtre suficiente la acordarea banilor din creditele de urgență și că nu vor avea loc abuzuri.

Comisia reține că garanțiile de stat au fost emise de către Ministerul Finanțelor peste 6 zile de la data aprobării prezentei hotărâri (nu în 2 zile), iar administrarea specială a fost introdusă în BEM – la 27 noiembrie, la Banca Socială – la 28 noiembrie, iar la Unibank – tocmai la 30 decembrie 2014.

Luna noiembrie 2014, stimați colegi, a fost culminantă în ceea ce privește fraudă bancară. Toate cele trei bănci vizate și-au pus drept scop concentrarea tuturor resurselor financiare posibile pentru sustragerea ulterioară a acestora din bănci. În afară de depozite de la persoane fizice, cele trei bănci au atras miliarde de lei în calitate de împrumuturi/plasamente interbancare din alte bănci-rezidente și nerezidente.

Potrivit estimărilor Kroll, în acea perioadă, companiilor grupului Șor le-au fost acordate împrumuturi noi în valoare totală de 1 miliard de dolari, în principal de la BEM și Banca Socială. Procuratura estimează această sumă la 12,5 miliarde de lei.

Conform informației oficiale a Băncii Naționale, doar în perioada 7–27 noiembrie, cele trei bănci, pretinse falimentate, au acordat doar persoanelor juridice creditele în sumă aproximativ de 25,5 miliarde de lei.

Menționăm că în vederea clarificării lucrurilor, organul de anchetă a numit o expertiză judiciară pentru a aprecia suma reală a creditelor acordate de cele 3 bănci, inclusiv a creditelor neperformante.

Remarcăm, stimați cetățeni, că această expertiză durează deja mai mult de 4 ani. Indiferent de rezultatele expertizei, Comisia de anchetă conchide că în perioada când Guvernul a decis acordarea garanțiilor de stat pentru creditele de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei în valoare de 9,5 miliarde de lei, cele 3 bănci au activat fără a dispune de o administrare specială de stat și au sustras sume exorbitante de bani din sistemul bancar al Republicii Moldova.

Așadar, conducerea Guvernului în persoana lui Iurie Leancă, Andrian Candu, Anatol Arapu și a Băncii Naționale, în persoana conducerii Băncii Naționale, au acționat în acea perioadă cel puțin cu rea-credință și neglijență crasă în serviciu.

Totodată, Comisia reține că din informația care se conține în raportul Kroll 2, beneficiarii finali principali ai furtului bancar au fost grupările lui Plahotniuc, Șor și Filat. Procuratura Generală, controlată până în iunie 2019 de către Plahotniuc, face referință în ancheta trăgănată de patru ani doar la grupările Șor, Filat, Platon.

27 noiembrie 2014... ne apropiem de final, stimați colegi... a fost emisă Decizia Curții Supreme de Justiție – Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit, prin care, la solicitarea a trei acționari, au fost anulate toate hotărârile din anul 2013 privind emisiunea suplimentară închisă. Astfel, Banca de Economii revenea sub controlul statului în stare devalizată.

În aceeași zi (prin coincidență suspectă), Banca Națională a instituit un regim de administrare specială la BEM. Tot pe 27 noiembrie, Banca Națională a acordat credite de urgență celor trei bănci la rata dobânzii de 0,1% anual și cu termenul de scadență – 27 martie 2015.

Comisia atenționează faptul că, deși decizia Consiliului BNM privind introducerea administrării speciale la BEM trebuia să între în vigoare pe 27 noiembrie 2014, orele 20.00, de facto acest lucru s-a produs pe 28 noiembrie, orele 14.00. În ziua de 27 noiembrie, Banca de Economii, fără permisiunea administratorului special la BNM, a mai acordat, din mijloacele liniei de creditare de urgență, încă două credite persoanelor juridice în valoarea cumulativă de aproximativ un milion de lei și a efectuat trei plasări de capital în Banca Socială, una din ele fiind în sumă de 50 milioane de euro, nu a fost rambursată.

Remarcăm că în scurt timp BNM a introdus un moratoriu, până la 27 martie 2015, la folosirea mijloacelor financiare din creditul de urgență fără acordul Comisiei speciale.

De reținut că toate trei bănci s-au achitat urgent cu celelalte bănci-rezidente de la care au primit, în noiembrie 2014, împrumuturile... înainte

de aplicarea moratoriului respectiv, în sumă de peste 3 miliarde de lei. Totodată, a fost foarte suspectă modalitatea de utilizare a acestui credit de urgență. Așadar, Banca de Economii din suma obținută de la BNM, 64% a fost destinată pentru rambursarea creditelor interbancare, 35% a fost achitată persoanelor juridice, care dețineau depozitele la BEM și doar 1% a fost folosit pentru compensarea depozitelor persoanelor fizice.

Consecințele devalizării sistemului bancar.

Prima. Din sistemul bancar al Republicii Moldova au fost sustrate sume extrem de mari în raport cu Produsul Intern Brut. Evaluarea agenției Kroll constată o sumă în valoare cuprinsă între 900 milioane și un miliard de dolari. Însă, ținând cont de informația oferită de Banca Națională a Moldovei și a Procuraturii, Comisia suspectează că suma prejudiciului este mult mai mare.

Doi. Garanțiile de stat emise în valoare de 13,5 miliarde de lei au fost transformate în datorie internă și achitarea acestora în sumă aproape dublă este pusă pe seama contribuabililor Republicii Moldova.

Trei. În perioada 1 noiembrie 2014 – 18 februarie 2015, moneda națională s-a depreciat cu peste 42%, astfel intervenind o criză valutară. În urma retragerii din țară a unor capitaluri exorbitante din sistemul bancar și implicit a convertirii acestora în valute străine, a avut loc creșterea bruscă a cererii de cumpărare a valutei. Prin urmare, agitația creată artificial pe piața valutară a condus la devalizarea economiilor și la deprecierea accelerată a monedei naționale. Drept rezultat, mii de agenți economici au avut pierderi uriașe din cauza diferenței de curs la achitarea creditelor valutare, iar inflația anuală, în februarie 2015, a fost 10,2%, creștere dublă comparativ cu anul 2014.

Patru. În urma deprecierei semnificative a monedei naționale, Banca Națională brusc a majorat rata refinanțării de la 3,5% până la aproape 20% (la 1 septembrie 2015), precum și norma rezervelor obligatorii pentru băncile comerciale la resurse atrase de la 13,5% (noiembrie 2014) la 42,5% (până în prezent). Drept rezultat, a fost lovită puternic dezvoltarea economică a Republicii Moldova sub aspectul accesării finanțării de către mediul de afaceri.

Cinci. Frauda bancară a fost apogeul economic al stării de capturare a statului Republica Moldova, cauzându-i un enorm prejudiciu reputațional. Anume după acest furt, Secretarul General... al Consiliului Europei domnul Jagland a calificat Moldova drept stat capturat. Faima negativă de stat sărac în care au fost furate din sistemul bancar 13% din PIB însoțește țara noastră în permanență în ultimii 4 ani. Faptul că guvernările din Moldova nu au atins un progres tangibil în investigarea fraudei bancare a fost reflectat în mai multe rezoluții adoptate de Parlamentul European, Asamblăea Parlamentară a Consiliului Europei, în deciziile Comitetului Moldova – Uniunea Europeană, în Memorandumuri cu FMI și Banca Mondială pe parcursul

ultimilor 4 ani. Inclusiv din această cauză, nu o singură dată a fost suspendată asistența macrofinanciară din partea UE.

Șase. Pe fundalul crizei economice, sociale și politice, populația indignată de un asemenea act de corupție a recurs la proteste stradale în masă. Furtul miliardului a condus la degradarea standardelor democratice și agravării corupției din țara noastră, iar pentru a supraviețui și a evita pedeapsa, clasa politică a trebuit să recurgă la persecutări, intimidări și abuzuri. Presa independentă, societatea civilă și partidele de opoziție au trebuit să facă față unor presiuni fără precedent, iar drepturile omului, inclusiv libertatea exprimării și dreptul la întruniri pașnice, transparența și accesul la informație, au fost într-o stare de degradare.

Concluziile Comisiei de anchetă.

Prima. Procesul devalizării sistemului bancar a fost o operațiune bine pregătită în timp și coordonată cu politicienii și demnitarii de stat care, conform legii, erau obligați să asigure acțiunile sau inacțiunile necesare ale instituțiilor abilitate ale statului și nu au intervenit.

2. Planul devalizării a fost realizat etapizat, perseverent, începând cu anul 2011, făcându-se pe parcurs ajustări în funcție de creșterea apetitului autorilor-escroci, odată ce rezistența instituțiilor abilitate ale statului se diminuea substanțial.

3. În perioada 2011–2012 deja exista planul unui atac regizat asupra Băncii de Economii din partea grupării Plahotniuc – Platon cu scopul de a asigura pachetul de control asupra BEM. În realizarea acestor planuri au fost implicați judecători, Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională. Din a doua jumătate a anului 2012 acest proces a decurs pe fundalul poziției foarte pasive a Guvernului Republicii Moldova, în frunte cu Vlad Filat.

4. Comisia de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la Banca de Economii și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova, condusă de deputatul Oleg Reidman, a avut un rol important în declanșarea procesului de devalizare a Băncii de Economii.

5. Un rol deosebit de negativ în procesul devalizării sistemului bancar în perioada 2011–2014, prin asistența atacurilor raider și comportamentul său pasiv ca unicul organ regulatoriu, l-a jucat conducerea Băncii Naționale, unii reprezentanți ai căreia până în prezent rămân în funcții de viceguvernatori ai BNM, cum ar fi Ion Sturzu și Aurel Cincilei.

6. Au existat mai multe note informative ale CNA și SIS privind toate riscurile persistente în sectorul bancar și pericolul devalizării sistemului, care au fost ignorate de autoritățile statului – factori de decizie. Totodată, constatăm că serviciile menționate în acțiunile lor s-au rezumat doar la constatări.

7. Acțiunile/inacțiunile mai multor persoane de demnitate publică în anul 2013 ce țin de pierderea statului a pachetului de control la BEM, inclusiv a fostului Prim-ministru Iurie Leancă, au avut repercusiuni grave și pot fi calificate ca abuz și neglijență în serviciu. Comisia reține că Procuratura Anticorupție a deschis și instrumentează un dosar penal pe acest subiect.

8. În perioada 7–27 noiembrie 2014, când Guvernul decisese deja acordarea garanțiilor de stat pentru creditele de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei în valoare de 9,5 miliarde de lei, cele trei bănci au activat fără administrare specială de stat și au fost sustrate sume colosale de bani din sistemul bancar al Republicii Moldova. În perioada menționată, conform datelor oferite de Banca Națională, aceste bănci au oferit doar persoanelor juridice credite în valoare de peste 25,5 miliarde de lei. Respectiv, atât conducerea Guvernului, cât și cea a Băncii Naționale, au acționat în acea perioadă, cel puțin, cu abuz și neglijență crasă în serviciu. Comisia reține că Procuratura Anticorupție a deschis și instrumentează un dosar penal pe acest subiect.

9. Din informația, care se conține în raportul Kroll 2, beneficiarii finali principanți ai furtului bancar au fost grupările lui Plahotniuc, Șor și Filat.

10. După mine, cel mai important. Procuratura Generală, în toată perioada 2015–2019, practic a sabotat investigarea procesului devalizării sistemului bancar, pornind dosare penale segmentate pe multiple epizoade, neavând abordare sistemică și integrată. Ancheta în mai multe cazuri a fost tergiversată intenționat sau folosită selectiv în scopuri politice. Comisia reține că începând cu 9 august 2019 este pornit un dosar penal cumulativ pe fraudă bancară privind existența unei grupări criminale.

Și recomandările comisiei:

1. Comisia recomandă desecretizarea tuturor materialelor cu referință la devalizarea sistemului bancar, inclusiv raportul Kroll în întregime, în măsura în care această desecretizare nu va prejudicia mersul anchetei.

2. Constatarea de către Președintele Parlamentului a circumstanțelor ce ar permite inițierea procedurii de revocare din funcții a viceguvernatorilor Băncii Naționale: domnilor Ion Sturzu și Aurel Cincilei.

3. Examinarea de către Procuratura Anticorupție, sub aspectul penal, a acțiunilor/inacțiunilor fostei conduceri a Guvernului și Băncii Naționale, în special a foștilor și actualilor demnitari de stat: Iurie Leancă, Dorin Drăguțanu, Andrian Candu, Anatol Arapu, Emma Tăbârță etc., după caz, care în toată perioada 2014, având cadrul informațional suficient și complex la dispoziție, inclusiv de la CNA, recomandările de la FMI și Banca Mondială, nu au întreprins măsuri necesare pentru prevenirea devalizării în proporții deosebit de mare a sistemului bancar. Tot aceleași persoane au admis acordarea garanțiilor de stat celor trei bănci fără introducerea imediată a administrării speciale de stat, fapt care a avut repercusiuni grave pentru

sistemul bancar prin sustragerea sumelor colosale în perioada 7–27 noiembrie 2014.

4. Întreprinderea acțiunilor necesare pentru transparentizarea activității economice din Republica Moldova și combaterea fluxurilor financiare ilicite sau de proveniență neclară. Astfel, măsuri privind combaterea spălării banilor și de limitare a spațiului de activitate a companiilor din jurisdicții netransparente (zone off-shore), trebuie să fie prioritare. Semnarea de către Guvernul Republicii Moldova a acordurilor cu toate zonele off-shore privind schimbul informațiilor fiscale.

5. Examinarea de către Procuratura Generală a cauzelor stagnării admise de către Procuratura Anticorupție în perioada 2015–2019 în procedurile de investigare a procesului de devalizare a sistemului bancar.

6. Intensificarea colaborării Procuraturii cu serviciile speciale ale altor țări în vederea investigării fraudei bancare și recuperarea mijloacelor sustrase, în special cu FBI.

7. Prezentarea de către Procuratura Generală, în cel mult 30 de zile, în plenul Parlamentului a unui raport privind investigarea devalizării sistemului bancar.

8. Executarea de către Ministerul Finanțelor a unui audit privind legalitatea (inclusiv modalitatea) repartizării mijloacelor financiare, alocate în calitate de credite de urgență.

9. Examinarea în regim de urgență a oportunităților de revizuire a Legii nr. 237 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat.

10. Crearea unei Comisii parlamentare de anchetă privind procesul de spălare de zeci de miliarde de dolari prin intermediul sistemului bancar din Republica Moldova „Laundromat”.

11. Crearea unei Comisii parlamentare de anchetă privind procesul de lichidare a celor trei bănci, întrucât în cadrul activității Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare am primit mai multe informații, precum că devalizarea sistemului bancar a continuat și în procesul lichidării Băncii de Economii, Băncii Sociale și Băncii „Unibank”.

Raport încheiat. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim, domnule președinte.

Stimați colegi,

Eu v-aș propune ca domnul președinte sau nu știu cine să dea citire proiectului hotărârii și pe urmă ... întrebările să fie după aceasta.

Domnule președinte,

Vă rog.

Cu toate că recomandările Comisiei de anchetă cam corespund cu proiectul hotărârii, din câte eu am auzit și am citit proiectul hotărârii.

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Exact, stimată doamnă Președinte, doar că este forma mai așa... mai strictă, mai aranjată.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog , s-o faceți.

Domnul Alexandru Slusari:

Onorat Plen,

Propun atenției domniilor voastre **proiectul Hotărârii cu privire la Raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare.**

„Articolul 1 . – Se ia act de raportul și concluziile Comisiei de anchetă.

Articolul 2. – Se recomandă Președintelui Parlamentului constatarea eventualelor circumstanțe ce ar permite inițierea procedurii de revocare din funcții a viceguvernatorilor Băncii Naționale a Moldovei Ion Sturzu și Aurel Cincilei.

Articolul 3. – Guvernul și Banca Națională în termen de 60 de zile:

a) vor examina oportunitatea desecretizării și publicării tuturor materialelor legate de devalizarea sistemului bancar, în măsura în care această desecretizare nu va prejudicia mersul anchetei;

b) vor iniția semnarea acordurilor cu toate țările/zonele off-shore privind schimbul informațiilor fiscale;

c) vor examina oportunitatea revizuirii Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat.

Articolul 4. – Ministerul Finanțelor, în termen de 90 de zile, va organiza un audit privind legalitatea (inclusiv modalitatea) repartizării mijloacelor financiare, alocate în calitate de credite de urgență de către Banca Națională pentru „Banca de Economii” SA, Banca Comercială „Unibank” și Banca Comercială „Banca Socială” în perioada 2014–2015.

Articolul 5. – Se solicită Procuraturii Generale:

a) examinarea cauzelor stagnării admise de către Procuratura Anticorupție în perioada 2015–2019 în procedurile de investigare a procesului de devalizare a sistemului bancar;

b) intensificarea colaborării cu serviciile speciale ale altor țări în vederea investigării fraudei bancare și recuperarea mijloacelor sustrase, în special cu FBI;

c) prezentarea Parlamentului, în termen de 30 de zile, a unui raport privind investigarea devalizării sistemului bancar.

Articolul 6. – Prezentul raport se remite Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate.

Articolul 7. – Controlul asupra executării articolelor 3 și 4 din prezenta hotărâre va fi exercitat de Comisia economie, buget și finanțe.

Articolul 8. – Controlul asupra executării articolului 5 din prezenta hotărâre va fi exercitat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului.

Articolul 9. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării.”

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim, domnule președinte.

Stimați colegi,

După cum am avut înțelegerea, runda de întrebări-răspunsuri la raportor... e 10 și 14, până la 11 și 14, conform Regulamentului aprobat, dacă vor fi întrebări până atunci.

Vă rog, întrebările foarte clare și răspunsurile la fel.

Prima întrebare vine de la domnul Grosu Igor.

Domnul Igor Grosu:

Domnule raportor,

Și stimați membri ai Comisiei,

Eu vă felicit pentru această muncă extraordinară pe care ați depus-o. Ați avut timp și răbdarea să audiați și să rezistați presiunii trolilor, în special din partea celor care au fost vizați. Și drept dovadă astăzi am văzut acest asalt al trolului principal din partea Partidului Democrat care, până la urmă, a eșuat, a trebuit să fugă ca niște fricoși, dar să nu stea aici ca bărbați care să țină piept și să vină cu contraargumente la cele invocate.

Eu sigur, dincolo de dimensiunea penală... clar penală a celor constatate de Comisia dumneavoastră, dar și noi, ca cetățeni, știam despre ceea ce se întâmplă în acest furt al secolului, vreau să vă întreb opinia dumneavoastră. Audiind reprezentanții instituțiilor care, prin definiție, trebuiau să stea la... să vegheze, să contracareze, să preîntâmpine, să strige

în gura mare că se fură, da... eu vreau să vă întreb opinia dumneavoastră: a fost măcar un caz în cadrul, nu știu, Băncii Naționale, CNA, Procuratură, oficiul care se ocupă cu preîntâmpinarea sau combaterea spălării banilor, să apară măcar... o persoană de stat cu o poziție separată, printr-un document, și să spună „se întâmplă ceva grav”?

De ce întreb? Pentru că asta ne-a demonstrat... hoția asta a demonstrat că a fost posibilă numai datorită sau... da, numai datorită faptului că s-au înțeles niște politicieni corupți, niște oligarhi și niște complici din instituțiile statului. Altfel, asemenea hoții nu puteau să aibă loc.

Deci reiterez întrebarea: măcar cineva... pentru că noi... nouă ne revine sarcina acum să facem tot posibilul ca în instituțiile acestea gen: BNM, Comisia Pieței Hârtiilor de Valoare și nu știu care acolo, CNA, oficiul care se ocupă cu contracararea spălării banilor să fie, într-adevăr, oameni care în orice moment să aprindă becul roșu și să spună „se fură, se încearcă să se fure” și așa mai departe.

Vă mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Mult stimat domnule deputat,

Cu părere de rău, în cadrul audierilor, noi am auzit... și pot confirma și ceilalți membri ai Comisiei, doar încercarea de a plasa responsabilitatea. „Eu îs om mic”... Știți cum când e la televizor... fiecare vrea să arate că-i om mare. Dar când întrebarea era de acest subiect, „noi suntem oameni mici”, „noi n-am știut”, „eu sunt simplu prim-ministru”, „eu numai, numai am intrat în fotoliu și am vorbit cu Vlad Filat, el mi-a sugerat așa”, „dar eu, ca ministru al economiei, am primit raportul Reidman și am înțeles foarte clar că Ministerul Economiei trebuie să acționeze după raportul Reidman”.

Spun: „Unde-i scris asta”?

„Noi așa am înțeles raportul Reidman.”

Ceilalți care-s din membrii Comisiei de concurs așa-zis spuneau că „noi am primit indicații de la Guvern și toți la Ministerul Economiei, la Agenția Proprietății Publice, noi toți am înțeles că trebuie să executăm raportul Comisiei Reidman”.

Doar unicul caz... cel puțin așa el vorbește, Victor Barbăneagră, viceministrul finanțelor, care a spus că el până la ultimul... n-a vrut să facă acest lucru, dar a fost chemat de către Vlad Filat la oficiul partidului, da, scria scrisoarea și Vlad Filat l-a convins că așa trebuie de făcut.

Unicul gest putem considera... un gest de dezacord a făcut Veaceslav Negruța, care... cum... tot pe 28 iunie, el a mers în concediu și nu a vrut să asiste la toată „porcăria” asta legată de emisiunea suplimentară, dar în luna august a depus demisia. Poate era cazul că atunci dumnealui, la depunerea

demisiei, să spună publicului ce se întâmplă acolo. Dânsul n-a participat, a luptat cum a putut, dar, oricum, noi n-am știut nimic.

În rest, plasarea de... de la Dorin Drăguțanu, el... în genere n-am înțeles de ce n-a întreprins.

Factorul politic, arăta sus, arăta în spate, arăta încolo. Evident că toate procesele au avut loc cu acțiunile clasei politice care au asigurat inacțiunea demnitarilor responsabili.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Grosu,

Aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Господин Слусарь, мы отдельно выскажемся по поводу мнения фракции о рапорте. Очевидно, что это – кумулятивное журналистское расследование, не более того: вы так красиво картинку делаете, вот эти доклады выкладываете. Правда, содержание докладов тоже подлежит еще, наверное, дополнительному изучению следующей комиссией, которая когда-то будет. Это неизбежно, учитывая ту информацию, которую вы представили: частичную, неполноценную, передернутую и составленную комиссией, которая не имеет никакой кредитibility с точки зрения отсутствия всех представителей фракций и присутствия там некоторых лиц, которые имеют явную аффилированность к тем лицам, которых вы отдельно указали в рапорте как имеющих прямое участие в том, что произошло с банковской системой в 2014 году. Наверно, это тоже должно быть предметом ваших указаний, которые вы даете Прокуратуре.

Теперь вопрос. О лекциях – потом отдельно, специально для некоторых, кто очень любит лекции.

Господин Слусарь, вы рекомендуете Правительству отменить Закон о государственных гарантиях или изменить... непонятно содержание, вы, наверное, изучали этот вопрос. А вы изучали, каковы последствия или какая была необходимость выдачи таких гарантий, изучали ли вы позицию МВФ по этому поводу и изучали ли вы последствия отмены этих гарантий и, опять же, позицию МВФ, связанную с этим вопросом?

И почему, почему до сих пор вы не выполнили свое предвыборное обещание?

Парламент работает уже без малого 6 месяцев... 5 месяцев.

Почему вы до сих пор не выдвинули проект такого закона, а оставили его за два дня до выборов, популистски указывая это в своем проекте постановления Парламента?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Slusari:

Întâi despre Comisie.

Să fie foarte clar că eu n-am avut posibilitatea în cadrul raportului să mă opresc, dar bine că domnul Ulanov mi-a adresat această întrebare.

A fost propunerea de a delega... noi când am creat această Comisie, voi v-ați plimbat undeva toți: cineva la GBC, cineva la Orhei, cineva ștergea urmele. Dar n-a fost nici un reprezentant al fracțiunii atunci.

Pe urmă a fost o singură propunere din partea Partidului Democrat care a fost respinsă în plen, deoarece nu avea ce căuta domnul Candu în cadrul Comisiei de anchetă.

Mai mult nu a venit nici o solicitare legală juridică pentru a delega reprezentanții fracțiunilor în această Comisie.

Dumneavoastră ce, ați vrut ca noi în genunchi să venim la voi, să vă rugăm:

„Domnule Ulanov,

Intrați în această Comisie”.

N-a fost aspectul... adică procedura juridică n-a fost respectată, n-a fost nici o propunere... plenul Parlamentului n-a avut ce examina, am lucrat fără voi. Asta una la mână.

Referitor la garanțiile de stat. Poziția FMI a apărut... dacă cunoașteți dumneavoastră, FMI a plecat în 2013 din Republica Moldova în semn de protest la emisiunea suplimentară la această crimă care Ilan Șor, Vlad Plahotniuc, Vlad Filat și Veaceslav Platon, cu concursul mai multor demnitari, au făcut cu BEM. FMI și Banca Mondială nu erau de acord cu asemenea abordare și au plecat.

Și când au revenit în țară deja toamna 2014, în opinia lor, garanțiile de stat... asta poziția FMI că era unica soluție cum de soluționat această problemă.

Numai dumneavoastră nu spuneți că FMI insista încă din primăvara 2014 când a văzut ce face Ilan Șor cu cele trei bănci și cum el atrage depozitele cu 7-8% și plasează cu 0% în Federația Rusă, contrar la orice logică economică, atunci a spus: „Banca Națională trebuia să intervină repede”. Banca Națională avea o gamă de instrumente la dispoziție și n-a fost utilizată această gamă. Și atunci insista FMI ca să fie introdusă administrarea specială și prejudiciul ar fi fost mult mai mic, și garanțiile de stat, probabil că, să fie

în sume mult mai mici sau, în genere, n-ar trebui. Mi-i greu de spus care ar fi fost consecințele.

Voi atunci nu ascultați FMI, voi v-ați ocupat cu devalizarea sistemului bancar, nu ați avut când. Trei membri ai consiliului repede, fiecare noapte, pe bandă rulantă a fost pus procesul.

Acum dumneavoastră v-ați amintit de consecințele acestei garanții de stat. Da, urmează să negociem cu FMI, urmează să negociem cu Banca Mondială. Dar, cel puțin, pentru noi este absolut neclar, cum aceste credite de urgență au fost alocate cu 0,1%, dar populația acum trebuie să plătească cu 5%? Cel puțin toate aceste momente urmează să le negociem, o să fie negocieri dificile, complicate.

Dar pentru mine cel mai important ca aceste personaje, datorită cărora s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat, cât mai repede să stea la pușcărie, domnule Ulanov.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Ulanov,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

Precizare și a doua întrebare.

Господин Слусарь, оставьте лозунги для наивной аудитории, я говорил там много раз и буду повторять.

Domnul Alexandru Slusari:

Nu sunteți dumneavoastră persoana care puteți să-mi indicați ce trebuie să fac eu.

Domnul Denis Ulanov:

Не перебивайте, пожалуйста, господин Слусарь. Вы такой же депутат, как и я, и я такой же депутат, как и вы, поэтому давайте держать планку одинаково. Да, давайте, продолжайте.

Господин Слусарь!

Вы как председатель комиссии не можете не знать о том, что фракция «Шор» представляла кандидата для включения в комиссию и было отказано во включении данного вопроса в повестку дня.

Domnul Alexandru Slusari:

A doua oară dumneavoastră n-ați propus ...

Domnul Denis Ulanov:

Можете не комментировать, потому что это правда. По поводу всего, что вы сказали, – еще раз: лозунги, лозунги и еще раз лозунги, и выскажемся об этом отдельно. И по поводу вашего отсутствия желаний, политической воли и даже экономических знаний для того, чтобы правильно разобраться в ситуации с госгарантиями, – не хватает и не хватит, и вы этот закон не отмените.

Теперь второй вопрос. На 14-й странице рапорта вы указываете об эволюции неблагоприятных кредитов в период 2010–2012 годов. По поводу того, почему это с 2010 года вы начали так называемое расследование парламентское, тоже большой вопрос, почему это так. Почему не с 2000 года, когда Додон был министром экономики? Об этом отдельно.

Объясните, пожалуйста, резкий рост неблагоприятных кредитов в этот период, почему в рапорте отсутствует анализ этого вопроса как минимум на сумму 1,3 миллиарда леев? Где список этих неблагоприятных кредитов в вашем рапорте?

Domnul Alexandru Slusari:

În primul rând, cu comisia, repet încă o dată, voi ați fi avut posibilitatea să propuneți pe altcineva. A fost respinsă propunerea voastră, deoarece în afară de doi deputați, restul din Frațiunea Partidului „Șor” figurează în acest raport, și n-are ce căuta. Asta una la mână.

Referitor la credite și situația cu 2010, 2011. Iată aici noi trebuie să facem o delimitare foarte clară pentru toți cetățenii, că se fura din Banca de Economii și au fost credite neperformante, asta este soarta unei bănci de stat, tot timpul există această tentativă, această tentație, această ispită de a intra în fondurile unei din cele mai mari bănci. Însă, tot ce s-a întâmplat până în 2011 a fost gestionarea mai puțin eficientă cu creditele neperformante, dar BEM-ul, totuși, era una din cele mai puternice bănci, cu sume colosale de deponenți, cu credite... cu acordarea creditelor, cu toate problemele care erau acolo.

Din 2011 s-a pornit procesul concertat, regizat, coordonat, sincronizat de atac, de preluare a controlului, de devalizare nu doar a BEM-lui, că nu degeaba au fost ... Întrebați: ce au Unibank și Banca Socială cu BEM-ul? Toate trei bănci au fost controlate, nominal, cel puțin, de același beneficiar – Ilan Șor. S-a pornit procesul devalizării sistemului bancar, nu doar câteva furturi în cadrul unei bănci de stat.

Referitor la sumă. În raport noi n-am pus scopul să substituim ancheta, să analizăm toate creditele neperformante. Mai mult decât atât, dumneavoastră, dacă ați citit atent recomandarea, noi de atâta și propunem să facem, să creăm o Comisie de anchetă separată, distinctă, specială care să examineze cum a mers procesul de lichidare, care sunt aceste bănci

neperformante, care sunt aceste credite neperformante. Deoarece foarte multă informație a venit la noi în legătură cu procesul de lichidare, dar era deja extra mandatului comisiei, și neapărat, eu sper că această comisie va da aprecierea la tot portofoliul de credite neperformante care a fost alocat, care a fost rambursat și care n-a fost rambursat, domnule Ulanov.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule președinte.

O precizare.

Domnul Denis Ulanov:

По-моему, вам только сейчас стало известно о том, что кандидат фракции «Шор» был представлен для участия в комиссии, если вы сейчас говорите, что для участия в комиссии должен быть кто-то, кто не был в рапорте Кролл, – там был человек, который не был в этом рапорте. Это по поводу, еще раз, кредитibilityности.

Теперь по поводу кредитов.

Господин Слусарь,

Вы хотя бы запрашивали Прокуратуру о количестве уголовных дел, которые были возбуждены Прокуратурой в период 2014–2019 годов в связи с плохими кредитами? Хотя бы кредиты, которые я обозначил. Это не обозначено в рапорте, вы показываете туда для журналистов, не для меня, господин Слусарь. Я прекрасно знаю об этих плохих кредитах, прекрасно, и вы в рапорте не указали об этом ничего со специальной очевидной целью, о которой мы скажем отдельно.

И, к вашему сведению, в 2014–2015 годах было возбуждено большое количество уголовных дел по этим неблагоприятным кредитам. О каком указании сейчас популистском вы говорите в Прокуратуре, если эта работа уже была сделана? И огромное количество дел, в том числе за период выдачи кредитов в период Гачкевича, находится в судах на рассмотрении. Где эта информация указана в рапорте, где указаны приговоры, где указаны суммы и лица, которые были вовлечены в эти плохие кредиты, – как выдавших, так и получившие?

Domnul Alexandru Slusari:

Din ceea ce ați menționat dumneavoastră, eu sunt de acord doar cu o singură remarcă, că dumneavoastră foarte bine cunoașteți despre aceste credite neperformante. (*Aplauze.*) Aici eu n-am dubii, în rest, eu repet încă o dată, au existat, și eu am această informație secretizată din partea Procuraturii privind mersul anchetei începând cu 2014, peste 70 de dosare penale fragmentate cu diferiți... 20–25 de procurori, organizat procesul în așa mod ca nimeni să nu înțeleagă ce s-a întâmplat. Fiecare face propria investigare, merge cu propria investigare, din când în când păpușarul trage

sfoara și spune: mie iată aici politic trebuie pe Șor de pedepsit, aici trebuie pe Platon de pedepsit, aici trebuie pe Filat de pedepsit, care merită să fie pedepsiți și poate mult mai mare termenul de cât sunt acuma condamnați, dar n-a existat abordarea sistemică și comprehensivă vizavi de acest proces.

Și eu această abordare ... dacă dumneavoastră spuneți că totul e bine și super, cum puteți dumneavoastră comenta că de la 9 august 2019, în sfârșit, este pornit un dosar penal comprehensiv, cumulativ pe grupare infracțională care prin acțiuni de excrocherie au falimentat sistemul bancar și au spălat zeci de miliarde de lei? Iată cum eu pot comenta acest lucru.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – doamna Spătaru Arina.

Doamna Arina Spătaru:

Mulțumesc.

Domnule Slusari,

Primiți mulțumiri din partea tuturor cetățenilor Republicii Moldova care sunt foarte fericiți că au aflat adevărul. Și îmi exprim sincera convingere că toți cei care au purtat responsabilitate de devalizarea băncilor vor fi trași la răspundere.

Și acum referitor la raportul Comisiei de anchetă. Conform raportului, am înțeles că luna noiembrie 2014 a fost culminantă în ceea ce privește fraudă bancară și pe 27 noiembrie 2014, conform deciziei Curții Supreme de Justiție, Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit, am descoperit că Banca de Economii a revenit sub controlul statului în stare devalizată. Vă rog respectuos să ne povestiți detaliat ce s-a întâmplat în noiembrie 2014.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

După mine, eu am menționat în raportul comisiei că a fost culminarea acestui furt. Dar haideți să înțelegem ce se întâmplă, așa pe înțelesul tuturor, cetățenii să înțeleagă.

Pe 7 noiembrie, se adună 6 persoane: Drăguțanu, Leancă, Candu, Arapu... Cine mai era acolo? Procurorul General Gurin, mi se pare că. Se adună și vine Drăguțanu cu așa un teanc de hârtii și Doamne ferește! 3 bănci – „pe brânci”, „moare” sistemul bancar... noi de urgență trebuie să găsim 9,5 miliarde de lei... Altfel... îi Doamne ferește! Tancurile vin încoace. Haideți să facem chestia asta.

Nimeni nu îl întreabă pe dânsul acolo.

Eu am citit atent stenograma...

Nimeni nu îl întreabă pe dânsul: dar care-i situația la bănci, dar detaliat puteți, dar dacă dăm această sumă, poate introducem administrarea specială? Că toți conștientizau că această sumă de aproape 10 miliarde de lei o să fie convertită în datorie de stat, toți conștientizau că cetățenii o să plătească, nu ei. Toți ridică mâna, peste câteva zile – Hotărârea Guvernului.

Mi se pare că cineva din Guvern a întrebat: „Dar ce facem... totuși, cum o să repartizăm banii ăștia?”

„Avem filtre, totul o să fie bine.”

Domnul a plecat acum care știa bine a filtra tot.

Dar în această perioadă, conform informației de la trei surse, Kroll zice despre un miliard de dolari care a ieșit în 20 de zile din aceste 3 bănci. Procuratura zice de 12,5 miliarde de lei.

Dar cea mai impresionată, cea mai importantă informație pentru noi... eu am rămas perplex după această informație, a parvenit oficial de la Banca Națională acum.

În această perioadă, aceste 3 bănci care „mureau” de lipsă de bani, care erau „pe brânci”, au acordat credite de 25,5 miliarde de lei... fictive, nefictive. Iată acum se discută. Dar la ultima audiere pe care noi am făcut-o cu domnul Carp la domnul Sturzu, dânsul așa clar lucru că plasa responsabilitatea că n-a fost responsabil pentru supravegherea... Și dânsul spunea: noi după 7 noiembrie, da... eu după 7 noiembrie am aflat ce se întâmplă, da, iată noi am dat banii ăștia... Și zilnic cetățenii, stimați deputați, zilnic parvenea informația la noi, la Banca Națională, că merg mișcările de capital acolo, ceva se întâmplă... intră, aici iese și noi nu înțelegeam ce se întâmplă.

Spuneți-mi, vă rog, ... nouă așa conducere a Băncii Naționale, care... nu înțelege ce se întâmplă? (*Aplauze.*)

După ce au dat banii contribuabililor, au dat 9,5 miliarde de lei și nu înțeleg, timp de 3 săptămâni, ce se întâmplă acolo... toate acestea, banii ies...

Și pe 27 noiembrie, când tot fluxul s-a terminat, uitați, în aceeași zi, trei lucruri sincronizate: decizia Curții Supreme că luați „jucărica” fără bani (BEM-ul)... în sfârșit la banca devalizată Banca Națională introduce administrarea specială și se începe creditarea. Banii noștri merg pentru a acoperi tâlhăria care s-a produs în mare parte între 7 și 27 noiembrie.

Super! Credeți că asta-i coincidență?

Iată mă uit că procurorii 4 ani așa credeau.

Dar Comisia de anchetă... avem multe păcate, dar nu suntem proști.

Doamna Zinaida Greceanii:

Mulțumesc.

Doamnă Spătaru,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Doamna Arina Spătaru:

Domnule Slusari,

De ce credeți că, totuși, Plahotniuc a fost implicat în tranzacțiile cu acțiunile BEM în 2013?

Domnul Alexandru Slusari:

Este întrebarea... dacă pentru mine a rămas și pentru Comisie, cred eu, dacă a mai rămas un mister ceva legat de 2013, deoarece ceea ce ne-a povestit Platon și înscris din România a scris Aliona Stașevschi, denotă un tablou foarte interesant. Din spusele lor, în 2013, la începutul anului 2013, a venit la dâșii Ilan Șor și a început să solicite procurarea acțiunilor. Și toată lumea se mira atunci... cel puțin Platon spunea că tot Chișinăul știa că Șor făcea zilele de naștere din bani împrumutați, era dator la tot Chișinăul și nu era clar de unde el o să aibă aceste 10 milioane. Șor... li s-a spus că el face din numele lui Filat acest lucru.

S-au început negocierile. La un moment dat și Platon, și Stașevschi afirmă că intervine Plahotniuc și Plahotniuc, chipurile că n-a vrut ca aceste acțiuni să nimerească la Vlad Filat, a început, prin diferite presiuni, să intervină în acest proces. Doar că informația de la doamna Stașevschi și domnul Platon diferă. Unul spune că aceasta... a fost tranzacția nu de 10 milioane dolari, dar de 30 de milioane de dolari și 20 de milioane de dolari au nimerit la Plahotniuc. Și firmele acestea care juridic erau controlate de Ilan Șor, de facto erau controlate de Plahotniuc.

Stașevschi are un pic altă abordare.

De atâta noi am considerat că n-ar fi obiectiv să facem... să ne bazăm pe două informații care contravin una la alta și am inclus în raport anume așa: că acest moment urmează să fie elucidat de organele de anchetă.

Dar toată comisia este sigură că Ilan Șor nu a avut atunci nici posibilități financiare, nici alte pârghii pentru a procura de unul singur aceste acțiuni de la gruparea lui Platon.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da. Mulțumim.

Aveți o precizare? Nu.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Novac Grigore.

Stimați colegi,

Eu pe rând la toate fracțiunile am să le ofer întrebările.

Da, vă rog.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Slusari,

Permiteți-mi și mie să vă mulțumesc, și nu doar dumneavoastră, dar tuturor membrilor Comisiei care au depus o muncă enormă pentru a scoate la iveală acele ilegalități care s-au făcut în acea perioadă, lucruri grave, consecințele cărora, cu regret, încă își mai au efectul și până în ziua de azi. Chiar meritați aplauze cu toți împreună.

Eu astăzi mi-am adus aminte de un lucru. În acea perioadă, noi, socialiștii, am bătut foarte mult alarma că se fură, am bătut, am protestat în fața Băncii Naționale a Moldovei, la Centrul Național Anticorupție, și nu doar.

În acea perioadă, colegii care au plecat din sală ne spuneau că socialiștii se ocupă cu populismul și că nu este adevărat.

Uite că timpul le-a pus la loc pe toate și s-a dovedit a fi adevărat.

Iar astăzi noi ne pomenim că Frațiunea PD-ului care așa, nu știu cum, „cu codița într-un loc”, au plecat din sală, ne spun că noi, chipurile, nu am înregistrat proiecte economice... Iată ce proiecte economice au avut ei în acea perioadă, că toți ne ținem de cap.

Întrebarea mea este... Iată noi avem o sumedenie de instituții plătite de la bugetul de stat, cum ar fi: Banca Națională, care este obligată să monitorizeze activitatea băncilor și tranzacțiile financiare, avem Centrul Național Anticorupție, avem Serviciul de Informații și Securitate, avem Procuratura Generală.

La această tribună, unde sunteți și dumneavoastră, au fost mai mulți responsabili din acea perioadă... îmi amintesc de domnul Chetraru, domnul Gurin, domnul Drăguțanu. Unii din ei spuneau că știa că se fură cu sacii.

Eu aș vrea să vă întreb: dacă Comisia a constatat acțiuni de complicitate sau inacțiuni care au făcut posibil furtul din acest sistem bancar și dacă unii responsabili se mai află prin aceste instituții la ziua de azi?

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Slusari:

În mare parte, eu am răspuns la această întrebare.

Sunt foarte multe constatări. Deși noi nu ne-am pus scopul, repet încă o dată, noi nu ne-am pus scopul să substituim justiția, dar spre deosebire de alte Comisii de anchetă care au existat în acest Parlament, s-au adunat 5 oameni, din punctul meu de vedere, curajoși care sunt deprinși să spună lucrurilor pe nume. Și dacă Comisia a constatat că Dorin Drăguțan, Andrian Candu, Anatol Arapu, Iurie Leancă au acționat, din punctul nostru de vedere, criminal, noi am spus lucrurilor pe nume, fără că... prezumpția nevinovăției... Noi nu vrem să spunem nimic despre prezumpția nevinovăției, noi am constatat, ca cetățeni, ca deputați, având la bază mai multe fapte, am contrapus.

Mai mult decât atât, noi... împreună, am făcut două demersuri la Procuratură vizavi de acțiunile/inacțiunile Guvernului Leancă în 2013 și acțiunile/inacțiunile Guvernului Leancă și conducerea BNM în 2014.

Așa, din punctul nostru de vedere, ar trebui să lucreze Comisia.

Celelalte constatări, iarăși, noi am făcut demers și vizavi de această tranzacție în 2011 foarte suspectă între Plahotniuc și Platon. Ea tangențial este legată de devalizarea BEM-lui, dar sunt multe momente. După cum știu, tot e pornit dosar penal și pe acest caz.

Dacă să începem noi acum toate constatările comisiei, până dimineată o să stăm aici. Cu părere de rău, trebuie să facem o concluzie, asta a fost un complot împotriva intereselor Republicii Moldova, care s-au pornit organizat și concertat cu atac raider în 2011 pe tot sistemul bancar, și au fost implicați reprezentanții CNPF, Băncii Naționale, sistemului judecătoresc, membrii Guvernului, deputații care au votat raportul Reidman în mare parte, că puțini cine înțelegeau pentru ce, înțelegea foarte bine Oleg Moiseevici, din punctul meu de vedere. Dar așa a sucit, să spunem așa, acest raport ca să nu fie nici o responsabilitate juridică din partea lui și totodată să acționeze tot Ministerul Economiei și Guvernul Leancă pentru a deposea statul de pachetul de control.

Am făcut mai multe constatări și aceste constatări sunt și în partea de concluzii, și în partea de recomandări, dar pentru noi e important ca aceste constatări să le facă cât mai repede Procuratura. Iată de ce sunt mai multe adresări către acest organ, care așa cu vai, cu chin, cu scârț, dar a început să acționeze după patru ani de somnul mare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Novac,

Aveți a doua întrebare?

Da. Vă rog.

Domnul Grigore Novac:

Eu vă mulțumesc.

Da, este adevărat muncă ați depus foarte multă, însă întrebarea mea a doua este: dacă pe parcursul activității comisiei ați întâlnit careva dificultăți? Am în vedere, dacă cineva a refuzat să se prezinte în fața comisiei? Și dacă sunt astfel de persoane responsabile care ar trebui să fi fost reflectate în acest raport Kroll? Or, dacă ați întâlnit dificultăți la recuperarea cărorva acte care ar demonstra într-un fel sau altul, să zicem, implicarea cărorva persoane?

Domnul Alexandru Slusari:

Referitor la audieri, în mare parte noi n-am avut probleme, doar dacă nu venea cineva care tehnic, fizic nu era în țară sau era antrenat în alte activități, dar a fost citat repetat și toți au apărut. Doar putem să menționăm că Iurie Leancă public a spus la televiziune că nu vine la această comisie, însă când l-am citat, a venit cu jumătate de oră înainte de ședință. Sub acest aspect noi n-am avut probleme.

Referitor la cooperare, este foarte bună întrebarea. Eu vreau să vă spun că până în iulie 2019 noi, practic, am fost sabotati de Procurorul Harunjen și Procuratura Anticorupție de la care am primit aceste răspunsuri absolut sterile și fără dorința de a coopera, după iulie 2019, cooperarea a fost destul de bună. Și, cum nu-i straniu, foarte multă informație utilă a fost furnizată de către Banca Națională. Nu pot să nu menționez că, totuși, a avut loc această cooperare.

În rest, practic, cu toți, cu toate serviciile, cu Centrul Național Anticorupție, cu SIS, cu Guvernul, cu Ministerul Economiei, cu Ministerul Finanțelor, am avut cooperare destul de eficientă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – doamna Tauber.

Doamna Marina Tauber:

Bună ziua, doamnă Președinte.

Bună ziua, domnule Slusari.

Bună ziua, stimați colegi.

Mă bucur să vă văd și mai bine să spun să vă revăd. Știam, doamnă Președinte, că, probabil, nu o să-mi oferiți cuvântul și sunt plăcut surprinsă că, totuși, ați făcut acest lucru. Și m-am asigurat ca informațiile utile să ajungă, de azi-dimineață, la sursele mass-media și când dumneavoastră o să ieșiți din această sală vă așteaptă mai multe surprize care sunt legate totodată.

Domnule Slusari,

Nu dumneavoastră acum vă adresez acest mesaj – doamnei Greceanîi.

Este legat de fraudă bancară și este legat de investigația dumneavoastră și eu sper că dumneavoastră, domnule Slusari, tot o să fiți bucuros de anumite rezultate, haideți să spunem, ale implicării noastre în investigația aceasta și oferirea mai multor informații utile.

Știu, doamnă Greceanîi, că dumneavoastră nemijlocit și personal ați fost implicată în ceea ce s-a întâmplat cu mine și familia mea și în acest coșmar trăit de mine în ultima perioadă de timp. Totodată, cu toată responsabilitatea o să vă spun, ca femeie, că nu vă doresc să trăiți aceleași momente. Totodată, o să lupt în continuare ca dumneavoastră și familia dumneavoastră să răspundeți în limitele legislației pentru toate infracțiunile comise în cauza fraudei bancare.

Și dacă o să trebuiască, o să lupt pentru asta toată viața și o să fac tot ce este posibil, și o să întreprind toate măsurile. Deci îmi pun acest lucru ca scopul activității și vieții mele.

Ceea ce dumneavoastră ați spus, domnule Slusari, ca cei care au comis infracțiunea să răspundă cât de repede ...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu vă rog, ați avut timp, doamnă Tauber.

Vă rog să deconectați microfonul.

A doua întrebare aveți? Mai aveți dreptul la a doua întrebare.

Vă rog.

A doua întrebare, vă rog.

Doamna Marina Tauber:

Da, eu mai am încă dreptul și la precizări, dacă dumneavoastră n-ați uitat Regulamentul Parlamentului.

Domnule Slusari,

Chiar aș vrea, din numele fracțiunii, să vă felicit pentru lucru și pentru munca dumneavoastră și tare mi-a plăcut că dumneavoastră ați spus, că cei care au comis infracțiunile, trebuie să fie cât de repede aduși la pușcărie.

Ne bucurăm că deja perioada investigației este începând cu anul 2011, este un progres foarte mare și vă spun acest lucru fără ironie. Totodată, nu știu de ce, totuși, confirmați că anume din anul 2011 au fost comise fraude sau sunt informații și că mai devreme au fost furturi și credite neperformante?

Și vreau, din numele fracțiunii, să declarăm, pentru că dumneavoastră de mai multe ori ați acuzat ori este în raport acest lucru menționat acuzații față de domnul Ilan Șor, președintele fracțiunii noastre, că domnul

președinte nu este vinovat în ceea ce dumneavoastră declarați în raportul acesta. Și noi, fracțiunea, vom demonstra nevinovăția dumnealui și nevinovăția celor, pe care dumneavoastră i-ați menționat, din Fracțiunea Partidului „Șor”, totodată vom fi prezenți la această ședință și vă propunem ca dumneavoastră să prelungiți activitatea comisiei. Și insistăm ca reprezentantul nostru ..., noi vă rugăm ca reprezentantul nostru să fie inclus în activitatea comisiei, pentru că avem informații utile.

Și eu sunt mai mult decât sigură că dumneavoastră, ca președintele comisiei, sunteți cointerestat ca investigația să meargă mai departe și să avem toate informațiile.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Alexandru Slusari:

Nici nu știu ce să răspund la întrebare. Eu, în genere, credeam că atunci când e arest la domiciliu trebuie de ... și am înțeles că aveți posibilitatea să faceți electorală (*aplauze*), nu faceți în Parlament acest lucru. Dar văd că la noi încă justiția, totuși, e „наша недоработка”. Iată aici e problema. Nu știu ce să comentez. Dumneavoastră ... patru luni eu am fost absolut deschis pentru tot, toate materialele care veneau, este inclusă, dacă vedeți, aici și nota informativă a lui Gofman, care, după anumite declarații, era așa mai puțin credibilă, dar am inclus-o, tot ce parvenea am inclus. Dumneavoastră, la ultima sută de metri, ați venit cu propunerea, iată tot, documentul pe care l-ați cerut ca eu să-l public, nici nu știu ce-i de publicat aici, nimic vizibil, nici o semnătură.

Dacă aveți ceva la dispoziție, nu știu dacă o să mai fie Comisia de anchetă, sau mie personal ca deputat. Eu cu mare plăcere am să public orice document care este veridic, citibil măcar. Și sunt deschis absolut chiar și pentru fracțiunea voastră, deși, toți știu părerea mea, eu nu consider că la noi există Partidul „Șor”, eu consider că este o grupare criminală (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Eu ...

Timpul a expirat.

Stimați colegi, (*Rumoare în sală*)

Stimați colegi,

Haideți să nu facem aici declarații inutile.

Și dat fiind că eu am fost vizată, și eu, și familia mea, rog organele de drept să se autosesizeze vizavi de declarația doamnei Tauber și să ia măsurile respective.

Următoarea întrebare – domnul Moțpan.

Vă rog.

Domnul Chiril Moțpan:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Ceea ce se întâmplă astăzi ca și altădată în raport cu așa-zisa opoziție, demonstrează că ei nu au nici un interes pentru elucidarea tuturor crimelor de cea mai mare rezonanță din societate și încearcă doar să-și apere propria securitate în fața legii, ceea ce este imposibil, pentru că există zeci și zeci de documente care confirmă implicarea, inclusiv a celor din dreapta mea, implicarea în fraudă secolului.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a contribuit la colectarea unui set, cred eu, important de documente care au fost oferite Comisiei condusă de domnul Slusari și iată că pe ultima sută de metri, zilele trecute am mai intrat în posesia unor documente, care mi se par, de asemenea, relevante, inclusiv în special... și cineva o să înțeleagă la ce mă refer, furtul din Banca Socială... Nume de oameni, schemele care s-au produs acolo, inclusiv firmele... 5 firme din off-shore ale lui Șor, prin care au trecut 85 de credite extraordinar de mari, acolo se adună 5 și ceva miliarde de lei.

Bine, iată pe data de 19, aș vrea să revin cu o completare mai degrabă, pentru că întrebarea mea ar fi fost: dacă Comisia mai poate să colecteze documente, să continue investigația? Și a decăzut, pentru că cred că se va întâmpla lucrul acesta.

Pe data de 19 iulie, o completare la ceea ce a vorbit domnul Slusari până acum, a fost modificată structura repartizării subdiviziunilor în Banca Națională a Moldovei. În subordinea domnului Ion Sturzu, care a fost pomenit aici, a fost transferat Departamentul supraveghere bancară care are ca obiectiv monitorizarea permanentă a activității băncilor și supravegherea îndeplinirii cerințelor prudențiale. Această subdiviziune deține toată informația cu privire la activitatea băncilor, inclusiv în perioada furtului miliardului.

Reamintesc că domnul Sturzu a fost votat de către Parlamentul Republicii Moldova în 2013 în funcția de viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei, la propunerea Partidului Democrat din Moldova.

În perioada furtului miliardului, domnul Sturzu patrona activitatea Departamentului supraveghere bancară.

De reținut că, odată cu instalarea în această funcție a domnului Cioclea, în funcția de Guvernator al Băncii Naționale, în fruntea acestui departament a fost numită doamna Cristina Harea. Iată că, după anumit timp, pe data de 19, reamintesc că a fost repus în această funcție domnul Sturzu.

Din cele menționate, putem presupune că numirea curentă a domnului Sturzu a fost efectuată... pentru a corecta documentele primare aflate în Departamentul supraveghere bancară și de a șterge urmele unor decizii și indicații din perioada furtului miliardului.

În context, reamintesc că la începutul lunii septembrie 2019, Banca Națională s-a adresat către Serviciul de Informații și Securitate de a prelungi dreptul de acces la informații cu parafa „Secret” pentru viceguvernatorul Ion Sturzu și Aureliu Cincilei. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Timpul?

Mai am câteva secunde.

SIS-ul a refuzat prelungirea accesului la secretul de stat. Ulterior însă, a fost acordat acest drept. Unul dintre motive ar fi fost... potrivit informațiilor obținute, că domnul Cincilei, aflându-se în funcția de Președinte al Moldindconbank, în care a fost numit de Banca Națională, a încheiat, fără concurs, un contract între SA „Moldindconbank” și „DD Consulting” SRL (fondatori: Dorin Drăguțanu și Dan Popov), pentru acordarea serviciilor de audit în valoare de circa 160–180 mii de euro, de asemenea, acordarea creditelor unor firme fantomă și scoaterea acestor mijloace financiare în zonele off-shore.

Întrebarea este simplă de tot: mai putem contribui cu informații la investigarea furtului miliardului prin intermediul Comisiei sau prin intermediul organelor Procuraturii?

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Moțpan,

Cel mai probabil, dacă Parlamentul va decide crearea... dar eu cred că este necesar crearea Comisiei, conform recomandării Comisiei noastre de anchetă, Comisia care va examina procesul de lichidare a băncilor, Comisia care va examina cum au fost acordate credite de urgență, să examinăm mai detaliat ce s-a întâmplat pe piața valutară.

Domnul Golovatiuc are o investigație foarte bună, foarte detaliată.

Iată dacă va fi instituită această Comisie, care comprehensiv, integral o să examineze tot ce s-a întâmplat după noiembrie 2014, rolul, acțiunile și inacțiunile Băncii Naționale, ce s-a întâmplat mai ales cu rambursarea creditelor, care au fost rambursate, care n-au fost rambursate, cum au procedat judecătorii, noi am avut... am văzut investigațiile jurnalistice cum judecătorii în toată această perioadă ajutau... contribuiau la devalizare...

Eu cred că, în cadrul acestei Comisii, informația dumneavoastră se va regăsi perfect. Dar rămâne la discreția plenului Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Mai aveți a doua întrebare?

Domnul Chiril Moțpan:

Doar... iarăși, doar o sugestie colegilor din Parlament.

Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, articolul 23 alineatul (11): „Președintele Consiliului de supraveghere este revocat, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul a 2/3 din numărul deputaților aleși. Revocarea celorlalți membri ai Consiliului de supraveghere ai Comitetului executiv se face la propunerea Consiliului de supraveghere, înaintată ca urmare a demersului Guvernatorului Băncii Naționale sau la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.”

Deci avem legal dreptul de a pune în discuție demiterea persoanelor... enunțate mai sus.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți?

Mi se pare că a fost doar o constatare.

Următoarea întrebare – domnul Vovc.

Domnul Liviu Vovc:

Mulțumesc.

Domnule Slusari,

Această temă este una foarte dureroasă pentru societatea noastră. Această fraudă bancară a fost ultima picătură care a dat de înțeles că la conducerea țării era o grupare criminală organizată și care știa doar un lucru – să fure. Această fraudă bancară a dat de înțeles cetățenilor că așa nu se mai poate. În 2015, societatea s-a solidarizat și am ieșit în stradă. Pe baza mișcării protestatare, reamintesc că a apărut și Platforma Demnitate și Adevăr.

Uite că a fost nevoie de 4 ani de luptă continuă ca noi, în sfârșit, să aflăm câte ceva din ceea ce s-a întâmplat în 2015 și mai înainte.

Dar pentru ca să înțelegem cel mai bine, vă rog încă o dată să spuneți cetățenilor când a început pregătirea acestui furt bancar?

Și a doua întrebare, pentru că din solicitarea dumneavoastră, am mari... temeri că această fraudă a continuat și după 2015, pentru că văd că solicitați o Comisie în care să fie analizată devalizarea... lichidarea celor 3 bănci?

Vă rog mult să răspundeți la ambele întrebări.

Domnul Alexandru Slusari:

În mare parte, Comisia de anchetă a încercat și eu sper că a răspuns la această întrebare. Noi... repet încă o dată, am făcut o distincție foarte clară din toate procesele, s-a vorbit foarte mult că din 2000 din 1993, din 1994, totuși, indicatorii de performanță cu toate problemele care erau la Banca de Economii, eu știu precis că au fost și multe întreprinderi de stat care... au primit credite și nu tot timpul au fost justificate aceste credite.

Dar n-a existat o voință... rea-voință premeditată de a pune control asupra sistemului bancar și de a-l devaliza.

Din punctul de vedere al Comisiei... și noi anume am făcut, am tras această limită, acest hotar tot s-a început în 2011 și nu degeaba acest început a fost nu doar la BEM, ați observat, probabil, că atunci au fost afectate 4 bănci și o companie de asigurare.

În banca... Agroindbank au fost 4 acționari din Europa și... erau în stare să dea riposta raiderului și totul a revenit la statu-quo.

În celelalte entități, acest lucru nu s-a produs, a fost așa cum a fost și de atunci s-a pornit acest proces. A fost implicat, eu am spus acest lucru, cel mai bun raider Veaceslav Platon în complicitate cu Vlad Plahotniuc, acest tandem este vizibil în 2011, și a fost pusă sarcina ca sistemul bancar întâi să fie consolidat pachetul minoritar. Până în 2011 și minoritarii aceștia au fost 7% la unul, 8% la altul, din 2011 se începe consolidarea, Platon, la începutul 2012, controla aproape 40%.

Și uitați-vă atent, noi punctual am atras atenția, dar în 2012 ei se adresează în judecată să fie prejudiciul acesta 1,2 ... peste un miliard de lei să fie prejudiciul întors de la 99. Pe urmă această adresare foarte suspectă la Curtea Constituțională. În 2012 ei s-au gândit cumva prin metode judiciare, cumva banca să revină sub controlul lor, nu s-a primit, și atunci în 2013 a fost aplicată altă schemă. De ce ea a fost implementată cu concursul lui Șor și Platon a fost substituit de Șor? Mi-i greu de spus. Dar oricum urmele lui Platon se văd, el nu este printre beneficiarii finali indicați în Kroll, dar oricum la noi a parvenit informația despre câteva tranzacții suspecte unde beneficiar a fost și Veaceslav Platon. Rolul lui urmează să-l stabilească ancheta, dar părerea mea că în 2011, iată este data, de când planul de devalizare a fost întocmit și s-a pornit la realizare în câteva etape.

Dar aveți perfectă dreptate și noi ne-am convins în cadrul comisiei că acest proces nu s-a oprit în noiembrie 2014, chiar dacă aceste trei bănci au fost devalizate, și în procesul de lichidare, dat fiind faptul că a fost suma de 13,4 miliarde de lei creditele de urgență.

Și vă rog frumos, amintiți-vă și de cele 7 miliarde care trebuia încă să aloce Guvernul Gaburici. Când noi vorbim de suma prejudiciilor și vorbim doar de 13 miliarde, să nu uităm că era această tentativă de 7 miliarde de lei

în martie 2015, încă o garanție de stat care a fost zădărnicită datorită inclusiv domnului Liviu Vovc care a ieșit cu mai mulți tineri și a mobilizat masa de oameni care au protestat.

Și iată de ce este foarte important din punctul nostru de vedere, ca această comisie să fie creată cât mai repede.

Și noi ... cumva a fost umbrat procesul de lichidare, a fost umbrat ceea ce s-a întâmplat cu cursul valutar. Repet încă o dată, există expertiza foarte bună și foarte pertinentă a domnului Golovatiuc. Eu sper foarte mult că noi în cadrul acestei comisii vom elucidă ... nu noi, dar cine o să fie în cadrul acestei comisii vor fi elucidate toate aceste circumstanțe.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Bogdat Țârdea.

Domnul Bogdat Țârdea:

Domnule Slusari,

Felicitări. Desigur, ați făcut un lucru enorm, „jos pălăria”. Eu am o mică precizare și întrebarea. E fenomenal faptul, da, anul 2011 când s-au produs acele atacuri concertate la mai multe bănci, la BEM, Victoriabank, Moldova Agroindbank, eu și personal am descris mai multe ori aceste lucruri.

Eu aș vrea să atrag atenția comisiei la încă un moment care scapă parțial, în septembrie 2011 s-a făcut un atac raider foarte grav asupra la Universalbank din partea reprezentanților unui grup de acționari pe care îl reprezenta Renato Usatii. În anul 2012, Gorbunțov, care era acționar la acea bancă, a fost, practic, fugărit din țară, apoi s-a produs ce s-a produs, banca a fost lichidată.

Și acum așa o întrebare: spuneți, vă rog, eu din raport parțial înțeleg sau poate înțeleg greșit că există o conexiune clară între atacurile raider asupra sistemului bancar din 2011, apoi privatizarea BEM, apoi furtul miliardului, apoi „Laundromatul” propriu-zis și de ce nu, poate prea departe ajung, dar procesul de lichidare și înstrăinare a mai multor bănci din Republica Moldova, care s-a produs în anul 2018–2019, inclusiv a băncilor acționarii cărora au fost furați, devalizați de acțiuni. Ei deja astăzi nu-și mai pot întoarce acțiunile pe care le-au avut la BEM, la Victoriabank, la Universalbank etc.

Spuneți-mi, vă rog, dumneavoastră vedeți această conexiune și această linie de crime foarte grave contra securității naționale a Republicii Moldova, care eu, de exemplu, o întrevăd și o întrevăd și unele organe de urmărire penală din Federația Rusă, care au deschis dosar penal pe „Laundromat”, pe domnul Platon, figurează, se pare, acolo și domnul Plahotniuc, e suspectat și Renato Usatii deja din ziua de ieri, conform datelor RBK?

Mai mult decât atât, există suspiciuni de implicare a acestor personaje și în furtul miliardului prin firmele „Constanta” SRL, prin multe, multe altele, unde erau afilieri comune. Deci s-a observat această linie în lucrul comisiei sau cel puțin ca suspiciune sau nu?

Domnul Alexandru Slusari:

Mi se pare, domnule deputat, că noi în cadrul raportului am tras această linie foarte clar, adică legătură casuală, începând cu 2011 și până în 2014, că au fost câteva etape și noi am specificat că raiderii, escrocii mergeau, adică apetitele creșteau în funcție de slăbiciunea instituțiilor. Greu de intrat în mințile bolnave și de spus care a fost planul de la început. Dar atac concertat în 2011, adică atac raider asupra sistemului bancar, luarea sub control, pe urmă, după mine, divizarea influenței, iată aici, tu mergi la BEM, eu rămân la Victoriabank, vedem ce facem. 2011–2012 încercarea luării sub control a Băncii de Economii, eșecul parțial, regrouparea, apariția altui personaj Ilan Șor în 2013, slăbiciunea instituțiilor statului, paralel mergea procesul de capturare a statului. În 2013 deja toate organele erau subordonate acestui plan. BEM-ul a rămas fără pachetul ... statul a rămas fără pachet de control, în doi ani a mers devalizarea sistemică. Repet încă o dată, spre deosebire de 2007–2008, în 2013–2014 era devalizarea sistemică, premeditată și masivă și ultimul lucru, de ce să nu băgăm mâinile și în banii, resursele Băncii Naționale? De ce să nu luăm acești bani, să facem garanția de stat, punem pe umerii cetățenilor în sumă dublă și încă a rămas ceea ce noi urmează, a treia oară repet, în cadrul altei comisii să vedem cum a fost repartizat acest sprijin de urgență.

Dar un moment foarte bun pe care l-ați menționat dumneavoastră, domnule Țârdea, de „Laundromat”. Acest proces a mers paralel și în raport detaliat acest lucru este specificat, remarcat, în prezentarea mea eu am omis, din economie de timp. Dar cele patru companii care în baza ... după atac raider și în baza acestei tranzacții secrete au preluat controlul asupra a 28% de la BEM, de la Plahotniuc la Platon, două din aceste patru companii sunt implicate în „Laundromat”. Și nu în zădar noi propunem încă o comisie, care este, apropo, și în acordul nostru pe care noi l-am încheiat pe data de 8 iunie, să analizăm, eu înțeleg că nu-i așa de ușor, avem trei comisii și niciodată n-a fost așa de intensă activitatea comisiilor parlamentare. Dar merită atenție și acest subiect și să fie creată și această comisie care mai detaliat să examineze ce s-a întâmplat în domeniul „Laundromatului”.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, domnule Țârdea.

Domnul Bogdat Țârdea:

Da, desigur că „Laundromatul” și atacurile raider din 2011 merită o comisie aparte, cel puțin, pe care eu aș fi sugerat s-o conduceți tot

dumneavoastră. Dar, bine, spuneți-mi, vă rog, ați numit câteva grupări politico-financiare, să le numim așa, care au participat în devalizarea băncilor și în furtul miliardului, deci gruparea Plahotniuc, gruparea Șor, gruparea Filat.

Spuneți, vă rog, dumneavoastră... un cititor sau un cetățean de rând ar putea crede că sunt 3 grupări diferite, 3 partide, probabil, sau 3 nu știu ce. Spuneți, vă rog, dar... noi toți am observat și dumneavoastră ați prezentat sincronizările care erau făcute... sincronizări politice, sincronizări financiare, sincronizări mediatice cu bloggeri, cu politologi, cu ce vrei, care au adus la prejudicii mari. Au fost lichidate 4 bănci: în 2012 – Universalbank, în 2014 – încă 3 bănci-cheie.

Spuneți-mi, vă rog, dumneavoastră vedeți, totuși, că această operațiune a fost condusă de o grupare criminală organizată, în limba rusă ar fi „организованная преступная группировка”? Noi putem spune acest lucru astăzi în plenul Parlamentului că a fost o grupare criminală organizată sau un grup mafiot, care a concertat, a planificat și a etapizat politic, economic, mediativ etc., toate aceste operațiuni pe care dumneavoastră acum le-ați prezentat în acest raport, practic, exhaustiv, așa spune eu?

Vă mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu nu sunt mare specialist în clasificarea grupărilor criminale.

Specialiștii au părăsit sala înainte de ședință. (*Aplauze.*)

Dar... ceea ce a văzut Comisia, evident că au existat câteva grupări criminale și la un moment dat se vede... de exemplu, în 2011, noi vedem cum gruparea lui Plahotniuc foarte bine colaborează cu gruparea lui Platon. Pe urmă noi vedem că a trecut la gruparea lui Șor. Pe urmă noi vedem implicarea lui Filat.

Grupare sau nu-i grupare, sau a fost el singur, urmează ancheta să stabilească acest lucru.

Dar evident că toată această inginerie nu ar fi putut... efectuată fără ca să fie cineva o grupare, un centru unic de manipulări, operațiuni, resurse mediatice, resurse financiare, resurse juridice, să fie sincronizat, să fie la timp pus la dispoziție.

Evident că noi putem să vorbim despre... dacă doriți, un conglomerat a 3-4 grupări, care au făcut conglomerat. Și, din punctul nostru de vedere, șeful acestui conglomerat este nu altcineva... Vladimir Plahotniuc și toată ingineria se vede mâna „meșterului” Serghei Iaralov.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc...

Precizare, vă rog.

Domnul Bogdat Țârdea:

... Centru... că a existat un centru foarte clar, bine organizat, politic, economic și organizațional, care a putut... coordona toate aceste operațiuni foarte complexe, foarte complexe și juridice, și politice, fiindcă au fost și legi, au fost și decizii, au fost și butoane roșii la CNA, deci a fost o caracatiță... cum să vă zic... de la care mafia siciliană are încă de învățat, eu cred că, și să facă cursuri la noi aici, că le pot oferi și gratis, cred că.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Și ultimele două întrebări – domnul Litvinenco, ca să fie echitabil din partea la toate fracțiunile.

Da, vă rog. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Regulamentul este Regulament. De aceea domnul Litvinenco – ultimele două întrebări.

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Slusari,

Mă alătur și eu la cuvintele pe care le-au menționat colegii.

Eu am două întrebări scurte.

Prima întrebare. Este o constatare, după mine, diabolică, vorba unui clasic în viață, în acest raport... pe care am identificat-o, este vorba de acel fapt că dumneavoastră constatați în raportul Comisiei, raportul Kroll 2 face referință la grupările Plahotniuc, Șor, Filat. Apropo, rămânem tot aici la grupări criminale.

În același timp... în același timp, Procuratura, atenție! face referire la grupările Șor, Filat, Platon. Cine este lipsă? Ghicitoare. Plahotniuc. Deci Procuratura, practic, a încercat, timp de 4 ani, să-l scoată basma curată pe fostul coordonator... executiv al acelei alianțe de guvernare și l-a scos din toată această situație.

Deci după mine, este un detaliu absolut ieșit din comun, este ceva de o gravitate extraordinară. Și vreau să întreb: unde anume sau prin ce acte Procuratura a încercat să-l scoată basma curată pe Plahotniuc și dacă nu cumva este vorba de celebra așa-numită „Strategie de recuperare a banilor din furtul miliardului”?

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule deputat,

Din răspunsul Procuraturii, eu nu pot toate detaliile să le ofer, eu nu știu de ce această informație până în ziua de azi este restricționată, chiar am avut un pic de probleme în legătură cu acest fapt, dar acolo nu se face nicio referință la Strategia de recuperare.

Evident că un răspuns semnat de Harunjen n-are cum să fie indicat acolo Plahotniuc, eu nici n-am așteptat la miracol, nu se vorbește deloc, se vorbește despre... așa cum a fost... au lucrat sincronizat cu colegii de la Șor... 70 de dosare, dosarul cutare, dosarul cutare, în judecată, legat cu acestea, tot intersectat, unul – din 2008, altul – din 2010, al treilea – din 2009, se întorcea, iată așa.

Pe urmă ceva așa o prezentare politică despre gruparea lui Platon, gruparea lui Șor, câteva dosare despre „Caravita”, despre toate acestea... legate de Filat și atât. Da, la final, în răspuns este care-s cele mai mari greutăți de ce așa ancheta merge greu, a fost invocat acest fapt că noi din 2014 nu înțelegem cât a furat, totuși, din sistemul bancar și am pornit o expertiză financiar-judiciară care durează până în ziua de azi. 5 ani și iată numai finalizăm expertiza... Eu deodată mi-am amintit expertiza pornită în dosarul la Curtea de Apel Cahul, care tot dura foarte mult până s-a schimbat puterea... și s-a schimbat puterea și expertiza de acum, nu-i nevoie de expertiză.

Răspunsul, după mine, este unul neplauzibil, adică nu-i argumentat, nu-i justificat. Noi am văzut, au trecut două luni, s-a schimbat ceva în Procuratură, încă nu așa cum noi toți ne dorim, dar vedem că deja a apărut și un dosar unic... deja vedem că există acuzații în adresa lui Plahotniuc anume pe furtul miliardului, au fost sechestrate cu mare întârziere niște fonduri legate de „Finpar Invest”, care figurează în raportul Kroll în rând cu mai multe alte companii care aparțin lui Plahotniuc. Deci acest lucru era evident pentru Procuratura Generală, doar că ea a fost subordonată și mergea acolo unde îi spunea stăpânul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog. (*Voce nedeslușită.*)

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da. Mulțumesc pentru răspuns.

De fapt, probabil, onestul Plahotniuc iată că a devenit pușcăriabilul Plahotniuc, da, pentru că, probabil că la el s-a referit Filip când a menționat că raportul Kroll conține 90% de persoane oneste.

Și a doua întrebare este legată, într-un fel sau altul, de cel mai... unul, bine, el a jucat, probabil, un rol destul de important în tot acest proces... Mă refer la un personaj care a plecat din sală, dar ne-a ținut lecții ce-a făcut Guvernul, ce n-a făcut, ce-a încălcat Comisia, da. Și aici la fel am găsit mai multe detalii legate de rolul acestui personaj la acordarea acelei garanții de 9,5 miliarde de lei din noiembrie 2014 și celebra lui frază „noi avem filtre”.

Dumneavoastră poate ați reușit să vedeți mai mult decât cea stenogramă despre care noi cunoaștem, la ce filtre el în general se referea sau ce avea el în vedere când spunea că noi avem filtre și în ce măsură acele filtre ipotetice teoretice puteau să facă așa încât banii din... cele 9,5 miliarde pe care Guvernul le-a dat ca garanție să nu ajungă în continuare în mâinile hoților de miliarde? Deci la ce fel de filtre s-a referit? Dacă, într-adevăr, au existat cel puțin la nivel normativ anumite filtre și în ce măsură filtrele astea au dat greș într-un final?

Pentru că noi cunoaștem bine că cele 9,5 miliarde s-au dus, în mare parte, tot la companii care sunt implicate în furtul miliardului, și nicidecum la cetățeni, despre careăștia spuneau că se îngrijesc foarte mult și garanția asta este determinată de faptul că ei vor să salveze banii cetățenilor.

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Dumneavoastră, probabil, că vă referiți la prietenul meu Andrian Candu.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Al nostru.

Domnul Alexandru Slusari:

El ... din punctul nostru de vedere ceea ce noi putem să vedem, el a fost, din punctul de vedere al comisiei, vara 2014, așa cum spune colegul meu Golovatiuc, parașutat în Ministerul Economiei pentru a finaliza procesul devalizării, deoarece trebuia să fie asigurat, în complicitate cu prietenul lui Dorin Drăguțanu trebuia să fie finalizată faza asta de garanție de stat.

Eu nu în zadar am menționat această celebră „Cina de taină” la Reședința lui Timofti, când s-au adunat 6–7 oameni, și promotorul acestei idei cu garanția de stat a fost Vlad Plahotniuc, după ce, în scurt timp, a venit Dorin Drăguțanu cu propunerea aceasta, anterior a fost modificată legislația prin asumarea guvernării... asumarea răspunderii și atunci deja era ministru al economiei domnul Candu, după asta noi am văzut cea stenogramă și cel mai mare promotor la întrebarea, eu nu țin minte, mie se pare că lui Recean sau altcineva, ce facem, cum noi împărțim această sumă? Vor beneficia cei care, într-adevăr, au probleme? A fost celebrul răspuns că noi avem filtre, stați fără grijă. Și iată acum stăm fără grijă, fără bani și cu suma dublă care trebuie cetățenii s-o întoarcă.

Domnul Golovatiuc are, totuși, câteva statistici care merită să fie examinate în cadrul următoarei comisii, cum s-a repartizat această sumă. Cum, în luna noiembrie, acele trei bănci au împrumutat o sumă mare de câteva miliarde de lei credite interbancare, s-a achitat, în primul rând, până la moratoriu anume cu aceste bănci – 3,155 de miliarde, adică aproape 3 miliarde 200 de milioane și mai departe în mare parte prima garanție de stat a mers la bănci și la deponenții persoane juridice.

Cât e de justă, cât e de argumentată, urmează să stabilească, posibil, Comisia de anchetă și organele de anchetă, deoarece aici sunt foarte, foarte multe întrebări: cum a fost repartizată și de ce era necesitatea acestui credit de urgență anume în noiembrie 2014? Și dacă au știut toate băncile despre aceste garanții? Și dacă nu artificial și special a fost umplut portofoliul la aceste trei bănci să plece banii din țară, știau foarte bine că o să fie acoperiți din banii noștri.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule președinte.

Au fost ultimele două întrebări, conform Regulamentului. Noi deja l-am depășit cu 11 minute. Regulamentul este Regulament, stimați colegi, noi cu toții l-am votat,

De aceea acum o să avem luări de cuvânt din partea membrilor Comisiei de anchetă.

Domnule Slusari,

Vă mulțumim.

Vă rog să luați loc. (*Aplauze.*)

Prima luare de cuvânt din partea membrilor Comisiei de anchetă este Dumitru Alaiba.

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Stimați colegi.

În primul rând, domnule Slusari, vă mulțumim foarte mult pentru profesionalismul de care ați dat dovadă și pentru munca pe care ați depus-o, în primul rând, dumneavoastră alături de colegi în cadrul acestei comisii. O să încep prin a spune că au fost spuse în timp de cinci ani foarte multe la acest subiect, este foarte greu să fii original. S-a furat de la 3 milioane de oameni nevinovați, s-a furat inclusiv de la generația care abia s-a născut. Nu ei au furat, dar ei vor plăti. Acesta este motivul din care lumea nu crede că există dreptate în țara asta și lumea are dreptate, nu există încă dreptate în țara asta, noi abia ne-am pus pe treabă.

Acest raport recunoaște ceea ce trebuia de recunoscut demult. Pe cei din opoziție, care, din păcate, au părăsit sala, i-aș ruga în discursurile lor să

nu se victimizeze, să nu acuze isteric atacuri politice, ci să spună ce anume este fals în acest raport, ce anume este imprecis, ce anume nu s-a spus așa cum s-a întâmplat, ce anume nu reprezintă fapt, ci fals? Pe asta am vrea să avem o conversație. Și să ne mai spună, ce anume i-a oprit din a elabora un asemenea document timp de cinci ani de zile cât au fost la guvernare? Cinci ani de zile noi am cerut nu cine știe ce mult, noi am cerut, pur și simplu, adevărul. Și ca să spui adevărul nu trebuie nici bani, nici efort, nici timp, trebuie dorință, în primul rând. Iar o țară democratică care își respectă cetățenii spune adevărul.

Prin acest raport, pentru început, spunem oamenilor adevărul, cinci ani în urmă în țara noastră a fost comis un furt imens de care s-a auzit în toată lumea, în doar câteva zile ni s-a distrus imaginea în afara țării și fragila încredere a populației noastre în propriul stat și în propria guvernare.

Cred că le facem un compliment prea mare spunând autorilor acestui furt că a fost o schemă creativă, bine gândită, demnă de filme de Hollywood ș.a.m.d. A fost o schemă brutală, din topor, neglijentă și deloc creativă. Schema furtului a fost simplă: așa s-au dat ordinele. Toți, de sus până jos, din diferite instituții și la diferite niveluri de responsabilitate, pur și simplu, au îndeplinit ordine ilegale, criminale chiar. Nici unul nu a vorbit, nu a bătut alarma, nu a preîntâmpinat opinia publică, cel puțin, anonim. Dintr-un lanț imens de funcționari era necesar doar unul să vorbească, unul singur, au tăcut toți. Așa funcționează nu un stat, așa funcționează crima organizată.

Un furt mai brutal, dacă așa ca fapt de curiozitate, eu am găsit doar în Irak în anul 2003. A fost tot un miliard furat, atunci, la fel, Saddam Hussein, care deja era aproape pe cale de ducă, a dat un ordin simplu și toți de sus până jos au permis unui miliard de dolari să fie furat din Banca Centrală a Irakului. Paznicii, pur și simplu, au deschis porțile și camioane întregi cu bani au ieșit într-o direcție necunoscută. Cam nimic sofisticat nici în cazul nostru, nici în cazul lor.

Furtul miliardului a aruncat țara noastră într-o criză economică adâncă. A fost, de fapt, după observațiile mele, cel puțin, prima criză economică de la independență încoace pe care ne-am făcut-o cu mâinile proprii. De obicei, suferim din cauza crizelor regionale. În timp ce Europa se dezvoltă, noi suferim din cauza unui grup de crimă organizată care opera prin instituțiile Republicii Moldova. Consecințele crizei au fost resimțite de toți și s-a referit și colegul meu în discursul precedent: investiții pierdute, izolare, inflație, prețuri în creștere, dar cel mai important timp pierdut și parcurs european compromis pe jumătate de deceniu și speranțe distruse ale oamenilor noștri.

În 2013 Republica Moldova, deja 6 ani în urmă, a înregistrat o creștere economică record. În 28 de ani noi nu am avut o creștere mai mare ca în 2013 – 9,8% anual. Să nu fi fost furtul miliardului și să fi păstrat același ritm al creșterii, aveam o cu totul altă țară acum în 2019. Doar imaginați-vă că din

2013 încoace mențineam un ritm de 10% creștere economică anual sau poate chiar acceleram, cine știe, dacă nu era corupție și hoție.

În loc să recupereze banii și să-i pedepsească pe cei vinovați, autoritățile capturate au dezinformat opinia publică și au evitat orice discuție la acest subiect ani la rând, în loc să investigheze, obstrucționau ancheta și recuperarea banilor. Unicele voci care mai sensibilizau opinia publică și analizau obiectiv erau în societatea civilă, presa de investigație și partide din opoziție. Iar pentru că guvernarea avea foarte mare nevoie de liniște au început a închide gurile celor care mai vorbeau: denigrări, intimidări, persecutări. Așa Moldova a devenit un exemplu în care corupția poate deveni un risc direct pentru libertatea fiecăruia care nu e de acord cu ea, cu corupția, cu amenințare directă pentru democrație.

Sub greutatea corupției și a minciunii sistemul a căzut, pentru că noi împreună i-am dat jos. Acum suntem la guvernare și tot ce se întâmplă în această țară este, în principiu, responsabilitatea noastră, de ceea ce se întâmplă acum răspundem noi. De noi depinde cum vor fi recuperați banii și cum vor fi pedepsiți cei care au furat.

S-au început unele procese, trebuie insistate, trebuie accelerate. Viitorul acestei țări, încrederea oamenilor, până și numele nostru, depind de cât de eficient vom acționa.

Pentru că vor mai trece câțiva ani, va veni altcineva la guvernare, pentru că așa este democrația, vor face o altă Comisie de anchetă și vor da o apreciere deja eficienței acțiunilor noastre, inclusiv din aceste prime luni după schimbarea guvernării. Procurori, ofițeri de investigație, funcționari sau demnitari, toți vor fi din nou chemați și luați la întrebări. O să li se spună: bine, ei au furat. Dar voi ce-ați făcut? Ce-ați făcut voi pentru a recupera banii și pentru a-i pedepsi pe criminali?

Subiectul furtului miliardului nu se închide azi și nu va fi închis în ani și ani. Investigarea credibilă a acestei crime e testul nostru de sinceritate.

Și în primul rând, stimați cetățeni, sincer cred că vorbesc pentru toți, spunând că vă înțelegem nerăbdarea. Ați răbdat prea mult nedreptate.

Oriunde am merge prin sate acum auzim aceeași întrebare: da, bine, ați scos ceva imunități, dar când îi mai băgați pe la pușcărie?

„Știți, voi ne-ați votat aici să fim deputați, nu procurori și nu judecători”, – asta le spun în sate oamenilor și asta o spun și aici.

Lucrul nostru este să scriem legi, să le votăm și să punem presiune pe instituții ca să-și facă treaba. Utilizând energia și puterea votului vostru, noi în continuare vom pune presiune pe alții să lucreze, să investigheze, să întoarcă banii furați, iar acest raport este inclusiv una din metode de a pune presiune politică pe instituțiile competente ca să mai fie și responsabile.

Furtul miliardului este doar una din schemele prin care s-a furat de la cea mai săracă țară din Europa, de la cei mai săraci oameni din Europa. Au fost multe-multe miliarde.

Autorilor acestui furt care acum ne privesc live de pe la... de prin țări calde, le spunem încă o dată: întoarceți banii, nu scăpați și nici nu sperați. Vă vom aduce acasă și veți răspunde în fața legii, chiar dacă nu mâine și nu peste o lună, oricum o să răspundeți. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Următoarea luare de cuvânt – din partea membrului Comisiei domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Doamnelor și domnilor,

Am aici în mâna mea două dosare. Unul este cu... ce-i drept doar prima pagină a deciziilor care au fost luate prin judecată... prin intermediul căreia s-au putut fraudă băncile.

Și doi. Sunt cu griful „Secret” în care sunt toți beneficiarii așa care sunt nemijlocit implicați în fraudă bancară. Aicea-s cele 90% așa de oameni onești care se regăsesc în aceste liste. Întreprinderi, întreprinderi, întreprinderi și așa mai departe, cum au luat, cum au scos banii ș.a.m.d.

Dar eu recunosc că trebuie să lucreze pentru a identifica toate numele persoanelor care stau în spatele acestor întreprinderi zeci de anchetatori, pentru a prezenta care este legătura acestor persoane care sunt fondatori la aceste firme cu clasa politică din Republica Moldova.

Eu am reușit să verific peste 60 de întreprinderi, în care am verificat cine sunt fondatorii.

Apare însă un lucru foarte straniu. Aproape 70% din acești fondatori pe care i-am verificat eu personal, se regăsesc și în lista de donatori... ai partidelor politice din Republica Moldova. Și astfel se demonstrează legătura politicului din Republica Moldova cu hoții care au scos banii sau prin intermediul căreia au... scos banii din băncile... Banca de Economii și așa mai departe. Deci practic,ăștia sunt eroii plaiului moldav care au sărăcit Republica Moldova de peste un miliard de dolari.

Eu vreau să fac trimitere la fraudă bancară care, de fapt, ne demonstrează metoda clasică de capturare a instituțiilor statului, iar acțiunile au fost dirijate, începând de la sesizarea Curții Constituționale de unii care strigau astăzi în gura mare pe aici până la acțiunile amorțite ale Băncii Naționale, iar mai târziu ale Procuraturii Generale care a acționat defectuos, fragmentat chiar pe anumite dosare unde... sau care au fost deschise pentru anumite persoane. Ceea ce vreau să vă spun că nu există nici un dosar sau nu a existat... mai bine zis, nici un dosar unic de investigare a

fraudei bancare, au existat dosare fragmentare, care aveau ca obiectiv de a duce opinia publică în eroare că hoții sunt doar unul sau sunt doi, sunt trei, când, de fapt, au furat cu toții împreună.

Astăzi este clar de ce nu a existat acest dosar unic unde toate aceste fraude care au fost făcute în comun și dirijate, având un punct comun de comandă. Nu a putut să existe un dosar unic, deoarece hoții nu pot să-și pună singuri cătușele pe mână.

Dintre aceștia la care fac trimitere astăzi au venit și în Parlament să înregistreze o moțiune de cenzură pentru a sustrage atenția de prezentare a raportului Comisiei.

Cum se spune... pentru invenție, da, ca-n filmul... avem cinci pentru colocviu, dar nu a trecut.

Dacă să căutăm prin titlurile de știri în perioada când se întreprindeau acțiunile de fraudare, o să vedeți ce priorități avea presa holdingului. Cum s-a furat o găină, cum cineva merge beat pe trotuar, iar pe alocuri, am impresia că unele acțiuni erau organizate de diversioniști bine pregătiți pentru a sustrage atenția, o să vedeți foarte bine.

Atunci când lumea ieșea în stradă și vorbea despre acțiunile de fraudare, la holding totul era bine, se prezentau... filme, se prezenta cum un rău de prin satul nu știu care de prin... peste hotare la Briceni, cum cumva a furat ceva, a făcut și cât asta aduce rău țării și așa mai departe. Deci toate aceste acțiuni de manipulare, dacă vorbind sincer, se cere o investigare separată, să vedem cum această presă controlată a manipulat opinia publică.

Acum despre audieri. Au fost audieri lungi, audieri care au dat multă informație, audieri însă în care câteodată deja când ascultai pe protagoniștii care au furat miliardul, se întâmpla fix ca-n filmul „17 clipe ale primăverii” – „Я не я и рация не моя”...

Tot furam, numai nu eu, deci a furat el, eu n-am știut, dar ... nu mi-a dat indicații, dar eu n-am fost, dar eu eram în altă parte. Când te uitați, Drăguțanu n-a fost la lucru 4 zile, altul... din viceguvernatori: da nu era împuternicirea mea să punem sau să apăsăm butonul roșu, cei de la CNA: dar n-am avut cumva posibilitatea să stopăm, cei de la Procuratură: dar ce-a fost așa ceva în Republica Moldova, chiar s-a furat? Deci toți absolut... în urma audierilor, dacă îi ascultai, uneori mă gândeam că la unii trebuie de dat și „gramotă”, cel puțin, sau medalie „Ordinul Republicii” că el a adus la cunoștință organelor de drept, că el a încercat să oprească fraudă, el a încercat să facă nu știu ce, pe toți care nu-i întrebai, nu eu, el, el, el, celălalt.

Dar, în anumite momente de sinceritate, unii au recunoscut că s-au implicat, dar nu de tot, numai oleacă. N-am să dau numele, fiindcă va fi în raport.

Acum despre audierile anterioare. Da, au fost mai multe audieri... mai multe Comisii, mai bine zis, au fost mai multe Comisii despre elucidarea furtului bancar.

Lumea întreabă: dar unde-s rezultatele?

Dar cum, oameni buni, să fie rezultate, dacă hoții singuri erau membrii acestui... acestor Comisii.

Normal, ei veneau încă cu recomandări care să le permită să fure mai departe... Comisia Reidman pac, pac, două, trei cuvinte acolo, facem, recomandăm. După ce a recomandat, a apărut și o sesizare la Curtea Constituțională. Normal.

... Noi numai... asemenea Comisii au avut loc... Comisii care recomandau cum să deschizi ușa să furi banii. Iaca asta noi am avut.

Și asta trebuie să recunoască.

Dar așa, dăm tari, rotunzi aici.

Acum în final, ... am să încerc să închei. Eu mă uit cu câtă ardoare unii apără hoții, am impresia că trebuie să-i ridicăm la rang de mucenici... fiindcă oameni-s chinuiți, nu... numai în Republica Moldova poate să apară: a furat, dar ne dă și nouă... a furat, dar ne dă și nouă, deci asta a fost la noi.

Deci oameni buni, îi ridicăm la rang de mucenici, după care repejor îi închinăm și-i canonizăm, și după ce vor muri, mai facem și sfintele moaște, ne închinăm, d-apoi, dacă asta-i la noi abordarea că a furat și ne dă și nouă, haideți să-i ridicăm la mucenic, îi canonizăm, pe urmă sfintele moaște... moaștele hoților și ne rugăm mai departe. Dacă noi avem asemenea abordări, stimați colegi, noi n-o să ieșim la capăt și nu vom putea merge deci mai departe.

Eu vreau să vă spun că această comisie, chiar dacă s-a muncit mult și noi atunci, la început, credeam că avem nevoie de 60 de zile, apoi 120, eu sunt sigur că sunt anumite acțiuni care trebuie studiate, ce a avut loc după fraudă bancară propriu-zisă.

Și, apropo, am să vin cu o propunere nouă referitor la crearea unei comisii pe alt subiect, cum toți acești clienți, că a apărut la suprafață, care au fost cu fraudă bancară, au fost implicați și în delapidările bunurilor de la Sindicate? Deci foarte interesant, la noi Sindicatele pe anumite locuri mână în mână au fraudat, au dat clădiri, bani, prin care a plătit cotizația fiecare dintre dumneavoastră, s-au clădit acele clădiri, pe urmă hop... cumva au dispărut. Și tot aceleași grupuri care au participat la fraudarea bancară tot acele grupuri se găsesc și în delapidarea bunurilor de la Sindicate.

De aceea, săptămâna viitoare, eu am să vin cu asemenea propuneri să creăm o asemenea comisie. Pentru că, sincer vorbind, atâția hoți și toți la un loc, numai în Republica Moldova putea să fie.

Mersi mult. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Vă mulțumim.

Și următoarea luare de cuvânt din partea membrului comisiei – domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Возникали некоторые вопросы, я хотел бы сразу на них ответить, от коллег. Credite neperformante, neperformante... Это для того, чтобы ясность внести. Да, некоторые кредиты присутствовали в списке вот этих неблагоприятных кредитов, но давайте один раз и навсегда поймем и отметим: это не имело, не имеет никакого отношения к краже, так называемой краже миллиарда.

Credite neperformante – это оценка проверки Национального банка на момент проверки качества кредитного портфеля. Этот кредит сегодня квалифицирован как *dubios sau compromis*, но завтра, за счет залога, он может быть возвращен, погашен, и никакого отношения к краже миллиарда это не имеет. Это для начала.

Дальше. Я очень хорошо помню ноябрь 14-го года. За несколько дней до выборов на одной телепередаче, кажется, у Бельченковой, я сказал, что происходит что-то очень интересное: валютный рынок, ну, перегрет очень сильно. Потом я узнал конкретные данные: объем сделок на валютном рынке в октябре был 800 миллионов долларов, в ноябре – уже 3 миллиарда 700 миллионов. Вы представляете – рост в 4,3 раза, 430% роста. Кстати, год назад было 700–800 миллионов, тоже октябрь–ноябрь – перегрет. Была версия: накануне парламентских выборов так называемые олигархи, не зная результатов выборов, все свои активы конвертировали в валюту и в случае неблагоприятных для них результатов выборов нажимают на кнопку – и деньги ушли из страны, и – Молдова, оставайся без денег. Такая была версия тогда. Это был вторник.

В четверг, 27 ноября, новость: в «Банка де Економий» вводится спецуправление, в 20.30 – интересно! Тут же, 27 ноября, Высшая судебная палата отменяет результаты дополнительной эмиссии акции БЕМа от августа 13-го года – тоже интересно. Тут же, 27 ноября, сгорела инкассаторская машина «Банка де Економий» со всеми кредитными делами – а, вот это уже интересно, что-то важное произошло, но об этом я уже узнал в Санкт-Петербурге (я проголосовал на выборах и улетел в Санкт-Петербург). И там, когда 18–19 декабря появились данные на сайте Национального банка, я увидел новое: в «Банка Сочиалэ»

появился кредит 18 миллиардов, ну там были еще наращенные проценты и т.д., очищенные в феврале, это было 13,3 миллиарда.

Сейчас много героев, многие говорят это: мы первые узнали. Нет, это Партия социалистов первая узнала, и я лично проинформировал Игоря Николаевича, и он лично здесь, в Парламенте, потребовал создать следственную комиссию по расследованию всех обстоятельств того, что произошло в «Банка де Економий». Мы тогда заслушали очень много людей, и я советовал председателю, Слусарю, изучить хотя бы те протоколы слушаний, которые были. А ответы там были очень интересные!

Именно в офис Партии социалистов было подброшено письмо, в котором были обстоятельно описаны конкретные фирмы, которым были предоставлены кредиты: «Danmira» – 30 миллионов долларов, «Danmira» – 101 миллион долларов, «Danmira» – 720 миллионов мдл, «Davema-Com – 3 миллиарда 20 миллионов мдл, «Voximar» – 164 миллиона долларов, «Contrade» – 25 миллионов долларов и 105 миллионов евро, «Caritas Group» – почти 2 миллиарда леев, 14 миллионов долларов и 29 миллионов евро, итого 13,3 миллиарда леев, вот это были кредиты, выданные «Банка Сочиалэ» этим пяти компаниям.

Тут же состоялось общее заседание акционеров в городе-герое Каховка, где было поручено исполняющему обязанности председателя «Банка Сочиалэ» Рахуба заключить договор цессии с никому не известной фирмой «Fortuna united limited», которая была создана в августе. То есть финансовым ответчиком по этим миллиардам стала никому не известная фирма с уставным капиталом в пять фунтов стерлингов – смешно!

Вы понимаете – вот она, кража миллиарда, и не надо нас отправлять в 10-й, в 6-й год, в 11-й год, в 12-й и т.д. Вот это – кража миллиарда! И мы сегодня должны ответить: что произошло, почему это произошло, кто в этом виноват, кто сделал возможным это?

Да, коллега, председатель Слусарь говорит: вот Головатюк расскажет об экономических там каких-то деталях. Да не буду я говорить об этих экономических вопросах! Этому вопросу были посвящены, ну, как минимум, 5-6 выступлений по этому вопросу. Сейчас самое главное – четко сказать: а мы об этом говорили? Да, мы об этом говорили – вот альтернативный доклад.

Комиссия Рэдукана, которая была в 15-м году, – был доклад. Я не голосовал за тот доклад, я подготовил альтернативный доклад от фракции социалистов – здесь есть все. Если я вам сейчас прочитаю основные выводы, то они актуальны и сегодня. Здесь все! Но получило ли это развитие? – Нет. И это было логично.

Потому что в условиях, знаете, захваченного государства... Что значит захваченное государство? Правящее большинство не было заинтересовано в том, чтобы Родина узнала своих «героев», а здесь фамилии конкретные, имена и обвинения, ненадлежащее исполнение своих функций со стороны всех государственных структур: Национального банка, антикоррупционной службы, Генеральной прокуратуры.

Отправной точкой... Вот здесь был задан вопрос: откуда все началось? А все началось с потерей контроля государства над «Банка де Економий» летом 13-го года. Все депутаты недоуменно говорили: как такое могло произойти? Да элементарно – правительственное Агентство публичной собственности проголосовало за проведение дополнительной эмиссии, черным по белому написав: «без участия государства», все! И эта девочка, которую мы вызвали на слушание, помните, Александр, я ей говорю: вы понимаете, какое письмо вы подписали? А там было: *din numele statului*, от имени государства вы отдаете государственный пакет, государственное имущество!

Возникает вопрос: есть уголовная статья? Акционер имеет право подать на исполнительный орган за финансовые ущербы? – Имеет. Почему Правительство не подало в суд все эти годы? Государство потеряло, значительный ущерб был нанесен государству, – почему не было уголовного дела все это время? Почему Правительство не подало? Элементарно: подайте иск и начинайте расследование! Можно было раскрутить все. Есть живые конкретные кредитные работники, которые выписывали, подписывали эти договоры, нажимали на кнопки, деньги уходили. Можно было это сделать, но это сделано не было!

Сейчас новая комиссия... новая комиссия...

Есть дополнительные вещи, есть нюансы, которых мы тогда не знали.

В конце марта 15-го года Артур Ефремов решил со мной сделать одну передачу. Час говорили об этом, и в конце он говорит: Владимир Иванович, назовите виновных. Я говорю: а давайте так – вы называете фамилии, а я буду говорить: виновен – невиновен.

Он говорит: Дрэгуцан. – Виновен. Шор. – Виновен. Филат. – Виновен. Еще кто-то. – Виновен. Плахотнюк. – Не знаю. Говорит: о, он за Плахотнюка!

Да нет, просто в той ситуации имя Плахотнюка не говорили. Не было ни одного человека, который бы назвал его участие, а сейчас есть. Сейчас у нас есть конкретные заявления, и много персон говорили, и в докладе на 40-й странице четко написано: „La începutul lunii noiembrie 14-го года, la Reședința de Stat a avut loc o ședință într-un cerc restrâns de persoane: Nicolae Timofti, Iurie Leancă, Igor Corman, Vlad Plahotniuc, Vlad Filat, Dorin Drăguțanu”.

Ну понятно, Тимофти – президент, Юрие Лянкэ – премьер, Игорь Корман – спикер Парламента, Дорин Дрэгуцану – президент Национального банка.

А Влад Плахотнюк и Влад Филат что там делают? Они не имели никакой государственной должности. Вот они – те, которые курировали эту схему! Это в начале ноября они оттачивали до нюансов все, что потом произошло.

Потом Дрэгуцану обратился в Национальный комитет по финансовой стабильности: «Разрешите, пожалуйста, мне выдать кредит».

Что значит «разрешите»? – Реши проблему! Это твоя ответственность. Ты видишь проблему в банке – так реши ее!

Решили – выдать госгарантию.

Но надо же поменять законы.

Плахотнюк направляет в командировку господина Канду, министра экономики, в июле месяце 14-го года для того, чтобы он обеспечил законодательное прикрытие этой схемы. Именно Канду.

И у нас есть в протоколах: многие люди говорили, что именно он настаивал на внесении изменений в законодательство. (*Aplauze.*) Эти изменения были внесены 28 сентября, без этих изменений эта схема бы не закрылась. Видите, как все просто? Были внесены изменения в Закон о Национальном банке, в Закон о финансовых учреждениях и в Закон о государственном долге, рекредитовании и госгарантиях. Все, нормально – это было.

Национальный комитет по финансовой стабильности принимает решение рекомендовать в случае возникновения дырки... – заметьте, 7 ноября. Дырка возникает 25–26 ноября, но они уже знают!

13 ноября Правительство принимает секретное решение о том, что в случае, если что-то будет не так, тогда Национальный банк под государственную гарантию выдаст эти кредиты... кредитную линию этим банкам – было принято решение 9,5 миллиарда.

И все говорили о том, что нужно защитить физических лиц. Но, уважаемые, во всех трех банках депозиты физических лиц были 6 миллиардов. Первоначально была выдана кредитная линия 9,5 миллиарда, 30 марта – еще 4 с чем-то миллиарда. Повторяю, физические лица были всего лишь 6 миллиардов. То есть ситуация... Это объяснение.

И Канду зря ушел, он бы ответил. Он нам на комиссии говорил: мы защищали депозиты физических лиц. Факт – пожалуйста, на! Он ушел от ответа.

Так, бенефициары.

Мы ждали, да. Зачем Кролл? Для того, чтобы увидеть те названия, которые там опубликованы? Что Кролл их взял в казначействе США или в Европейском ЦБ? Он все это взял здесь, внутри страны. Не надо было. Можно было без Кролла. Но Кролл заказал Национальный банк, чтобы защитить себя, чтобы перевести стрелки – это не мы, это Кролл!

Так вот, бенефициары. Я четко разделяю: бенефициар – это не тот человек, который получил просто деньги. Деньги получали многие. Бенефициар – это тот, который разрабатывал схему ради получения денег. А их уже меньше.

Тут названы бенефициары: Филат, и Шор, и Плахотнюк.

И здесь, уважаемые, я четко разделяю: финансовый бенефициар – и политический бенефициар. Финансовые бенефициары: Шор как исполнитель и бенефициар финансовый и Филат, и политический бенефициар – это Плахотнюк. Главная его задача – с девятого года по 14-й год, по 15-й год он всегда оглядывался на Филата. Потому что выборы девятого года по сути выиграл Филат, десятого года – по сути выиграл Филат, 14-й год – выиграл Филат. Он формировал Правительство, и он мешал Плахотнюку, его надо было убрать, и он его подставил в эту схему, и он решил ее. На все выборы Плахотнюк доставал деньги из своих фирм. После того, как он убрал Филата, он доставал деньги из государственного бюджета.

Все эти дороги, «скорые помощи» – и так далее преподносились как подарки Демократической партии. На самом деле это были деньги из государственного бюджета, а не Плахотнюка. Плахотнюк решил свою проблему – он стал единственным правителем Молдовы! Вот его главная цель была в этой схеме. Это мое мнение. Поэтому в принципе все понятно. Это хорошо продуманная схема, она работала и институционально готовилась, и законодательно готовилась, и финансово готовилась.

В 12–13-м году Национальный банк Молдовы купил 600 миллионов долларов, он влил в экономику огромную массу леев. Без этой леевой ликвидности невозможно, чтобы 18 февраля курс доллара был 21 лей за доллар.

А вы знаете, сколько они наварились?

(Я извиняюсь, 30 секунд!)

Господин Председатель знает, что нам докладывали.

Уже после введения спецуправления – много вопросов. Де-факто решение какое? Спецуправление вводилось 27-го ноября в 20.30 де-юре, де-факто оно ввелось 28-го в 14 часов.

Ночью расчетный центр гнал платежки. Что он делал, куда он гнал эти деньги? За счет чего он гнал эти деньги?

Уже в декабре, в январе, в феврале, при нулевых остатках на счетах БЕМа, «Banca Socială» и так далее, этим банкам наличными выдавалось до 10 миллионов в день, и они играли на валютном рынке, они зарабатывали миллионы, миллионы! Доходность – 150 процентов в валюте!

Да, я согласен, нужно расследование того, что произошло при спецуправлении, при спецуправлении, которое вводилось государственным банком. Это сложно, и это сложно. ..., как говорил поэт: «Все это было бы смешно, когда не было так грустно».

Виноваты: всё государство, все государственные чиновники, руководители, я имею в виду – все! Государство захвачено.

Я не хочу обвинять евроинтеграцию и тем более Евросоюз, но многие еврокомиссары и представители западной администрации и США хлопали по плечу и говорили: нормально, верной дорогой идете, товарищи! И получилось у этих людей чувство безнаказанности, безответственности за то, что происходит в стране.

И это надо ломать, ломать – жестко и однозначно.

Спасибо.

И извините. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Спасибо, Владимир Иванович.

Acestea au fost luările de cuvânt din partea membrilor Comisiei de anchetă.

Următoarele sunt luările de cuvânt din partea deputaților și fracțiunilor.

De aceea vă rog să vă țineți de Regulamentul care este stabilit.

Fracțiunea – 7 minute, deputații – 5 minute.

Prima luare de cuvânt – domnul Denis Ulanov, din partea fracțiunii.
(*Voce nedeslușită din sală.*)

Aveți tribuna unde puteți să acordați și dreptul la replică.

Vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

Первое, что хотел бы сказать, уважаемые коллеги: некоторое время назад госпожа Председатель обратилась к правоохранительным органам по поводу того, что ее семья была затронута выступлением депутата Таубер, с целью дать правовую оценку этим высказываниям.

Я хотел бы также обратиться к правоохранительным органам и попросить дать правовую оценку законности высказывания господина

Слусаря о том, что все депутаты и фракция партии Шор являются криминальной организованной группой.

Теперь по существу.

Господин Головатюк, вы прекрасный специалист в своей области. И вы не можете не понимать ту реальность и не знать ту реальность, которая произошла в ноябре 2014 года как результат как минимум десятилетнего воровства из «Банка де Економий».

И очень обидно слышать от вас, как от специалиста, что не имеют никакого значения накопленные невозвращенные кредиты, абсолютно нулевой уровень ликвидности в «Банка де Економий» как минимум за год до того, что произошло. И вы прекрасно знаете, каким образом сохранялась лицензия в «Банка де Економий» в конце каждого месяца, вы не можете этого не знать. Именно вот это (*rumoare în sală*) ...

Господин Головатюк, разрешите мне продолжить, поскольку я не прерывал и с удовольствием вас слушал. Вопрос состоит в том: что на самом деле произошло? И этот вопрос стоял перед вашей комиссией, господин Слусарь, который ушел. Чем ваша позиция уйти из зала отличается от позиции Демократической партии, которую вы обвиняли в том, что они уходят от диалога? – Да ничем.

Так долго ожидаемый рапорт парламентской комиссии – это всего лишь кумулятивные журналистские расследования, которые собраны. За эти шесть лет было очень много намного более правильной и качественной информации, которая могла быть проанализирована и представлена в виде рапорта нам сегодня.

Очень жаль, что ваша политическая мотивация, а у некоторых и неправильная ориентация, страх и зависимость не позволяют вам сказать всю ту истину, которая на самом деле была, определить картину и выявить всех виновников.

У нас двойственное впечатление от этого рапорта. С одной стороны, это работа, действительно. Спасибо, что вы поработали в защиту Илана Шора и впервые доказали, что когда он пришел в Банка де Економий, в руководство банка, председателем совета весной 2014 года, банк был банкротом. Вы это написали в рапорте.

Вы написали, что он не являлся бенефициаром, главным виновником, и т. д., и т. д. Он не нуждается в вашей помощи, способен защитить себя сам. У народа и у нас у всех были другие ожидания к этому рапорту, и эти ожидания не оправдались. От вас ждали не общих фраз, напоминаний, кто был премьер-министром, кто был президентом Нацбанка, от вас ждали правду. В рапорте нет масштабного и глобального подхода к тем событиям, которые произошли, рапорт не дает ответы на вопросы. Вы спешите, вам нужно быстрее закопать это дело, начать репрессии против оппонентов.

Мне как представителю фракции отказали в участии в комиссии. Чем я мог вам помешать? В том, что вы при этом обвиняли лидера партии в том, что он главный виновник, организатор и бенефициар. О каком доверии к вашему рапорту можно говорить?

Рапорт должен был быть абсолютно другим, абсолютно, значительно ближе к той реальности. Например, почему вы не дали ответ: зачем нужно было вводить внешнее управление, публично объявлять банки банкротами за два дня до парламентских выборов в ноябре 14-го года? Кому это было выгодно? Кто дал правовой анализ? Почему нельзя было сохранить работу банка, тем более что он был возвращен 27 ноября 14-го года решением Высшей судебной палаты под контроль государства? Что мешало работать банкам... дальше при той господомощи, которая была предоставлена? Где ответы? Это главные вопросы, на которые господин Слусарь, ушедший из зала, ответов не дал.

Стоило комиссии взглянуть немножко шире на те вопросы, которые возникают от 11-го года и ранее, – сразу появились довольно интересные факты. Комиссия почему-то не пошла дальше, например, в начало двухтысячных годов. Сейчас на трибуну после меня точно выйдет один гражданин и будет от имени народа долго размахивать руками и говорить, что адвокат Шора пытается защитить мошенников и воров. Хотелось бы этому гражданину предложить прежде всего не считать народ идиотами и свою наивную, дешевую демагогию приберечь для самоутверждения на заседании своей фракции.

А если этот гражданин действительно ничего не понимает, то можно напомнить, как воруются деньги из банков, – через большие и маленькие кредиты, и миллиард состоит именно из этого – из кредитов, которые не возвращаются.

Проблемы в Банка де Економий начались в двухтысячном, еще тогда, когда господин Додон был министром экономики и в его прямую обязанность входил контроль за банком и за деятельностью госпредставителя в этом банке. В тот период, именно в тот период были заложены основы того, что произошло в 2014 году.

Каким образом... давайте, давайте! Например, нет таких ответов на вопросы: какие кредиты были выданы в тот период времени, послужившие первой основой для ликвидации банка? Каким был кредитный портфель, какова была ликвидность банка?

Вы улыбаетесь, но вы должны понимать эти экономические категории, если вы претендуете на работу в комиссии. Где, например, кредиты, выданные Цопе для приватизации «Air Moldova», не возвращены до сих пор? – Это часть миллиарда. Где, например, ставший знаменитым уже кредит супруга госпожи Гречаной, – тоже невозвращенная часть миллиарда!

В рапорте нет реального анализа периода, когда банк возглавлял Гачкевич с огромной цифрой порядка 3 миллиардов невозвращенных кредитов. А почему вы игнорируете выводы рапорта МВФ 2012 года, господин Слусарь, который говорил, что банк банкрот?!

В рапорте нет информации о мошеннических схемах, многих схемах. Например, мошенническая схема госпредприятия „Servicii transport auto”, которая вывела огромные деньги. Это 2005 год! Или предприятие „Sanin”, которое должно быть на слуху у некоторых присутствующих здесь товарищей, и у кого-то сейчас запотеют ладошки. Мне не хватит времени все перечислять.

Было бы интересно проследить за взаимосвязями между некоторыми нашими коллегами и офшорными компаниями в том, как они создавали свой первоначальный капитал и потом его отмыли. Вы не поспешили с законом о деофшоризации, всё успели все сделать?

Понятно, что участие в коалиции дает индульгенцию, индульгенцию на неприкасаемость. Вот так господин Слусарь должен был и сказать: перед комиссией равны не все, может быть, кто-то правее, может быть, кто-то левее.

Спасибо той комиссии, которая сказала ту правду – частичную – которая есть. И то, что говорил Илан Шор еще в 15-м году, что банк был банкротом еще ...

Мы поддерживаем объективное расследование, которого нет. Именно поэтому мы не будем голосовать за этот рапорт. Не потому, что мы против расследования, не потому, что мы не хотим узнать правду, а потому, что в этом рапорте нет правды, этот документ является политическим документом, сведением политических счетов. А тем более – его рассмотрение накануне выборов, когда мы вчера на Бюро предлагали отложить, пригласить лиц, которые вовлечены в этот рапорт, пригласить лиц, которые указаны как участники, организаторы – многие из них в стране.

Почему нельзя было подойти к рассмотрению рапорта, которого ждет вся страна, цивилизованно, нормально и не ограничивать это: нет, нет, регламент, полчаса, час?! Вам нужно это сделать к выборам – вы это сделали, но вы сделали это очень непрофессионально.

Мы оставляем за собой право дать свой альтернативный отчет, в том числе много вопросов, которые в рапорте не были отражены. И понятно, что дождемся следующей комиссии, а ту правду и следы всех скрыть невозможно.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Спасибо.

Вы правы в одном, что от следствия не удастся никому ничего скрыть, в том числе и все что вы сказали.

Următoarea luare de cuvânt – domnul Octavian Țîcu.

5 minute. Vă rog.

Domnul Octavian Țîcu:

Mulțumesc că nu m-ați uitat.

Bună ziua. Vă salut pe toți.

Înainte de a face cunoscute obiecțiile și criticile față de lucrurile care s-au spus aici și, în primul rând, față de acest raport al comisiei, vreau, totuși, să felicit comisia în integritate, pentru că parțial, într-adevăr, s-au spus lucruri care nu s-au mai spus, iar Platforma DA și-a făcut din această cauză o motivație importantă și pentru această continuitate merită să fie felicitată.

Dar, în rest, vreau să vă spun că este un circ de prost gust și eu am să explic câteva lucruri global, ca să ne așezăm să vedem ce s-a întâmplat de fapt.

Pe data de 8 iunie în această sală pe întuneric, fără lumină și fără muzică, s-a jucat o „nuntă”. Pentru că băieții din dreapta, din față nu prea au vrut „nunta” asta, dar în fine mirele a fost bucuros, Partidul Socialiștilor s-au bucurat, mai puțin mireasa, care nu prea a vrut „nunta” asta, dar nu contează, că nașii și părinții au decis altfel.

Am participat și eu la „nunta” asta și am fost de acord că „nunta” asta trebuie, pentru că trebuia de dat jos acest regim, dar conveniențele noastre au fost temporare, semnate într-un acord care n-a fost îndeplinit.

După o anumită perioadă, mirilor le-a plăcut această „nuntă”, această relație și au continuat mai departe și din această familie s-au născut monștri. Monștri s-au născut la CNA, că Flocea a fost numit, omul lui Dodon, monștri s-au născut la Curtea Constituțională, că membrul Partidului Socialiștilor s-a făcut Președinte. (*Voce nedeslușită din sală.*) Membri... O să ajung și la asta.

În cele din urmă s-a ajuns și la această Comisie, și la multe alte Comisii care, de fapt, sunt o ipocrizie și o chestiune fariseică, pentru că, de fapt, nu descoperă întreaga complexitate a lucrurilor care s-au petrecut, pentru că, prin acest mariaj de conveniență, Partidul Socialiștilor a dorit să ascundă în spatele Blocului ACUM păcatele de până la 2011, așa cum spune domnul Ulanov și cum există dovezi de implicare a familiei Greceanîi și a lui Igor Dodon anterioare.

Și apropo, vreau să vă întreb, stimați colegi de la ACUM: dar unde a dispărut Igor Dodon din „troica” pe care noi am manipulat-o în campania

electorală? Uzurparea puterii în stat a fost Plahotniuc, Dodon, Șor, iar binomul a fost cauza pentru care am luptat în... Unde-i Dodon?

Eu vă propun o alternativă constructivă pentru a scăpa din această capcană în care v-ați pomenit. Eu vă propun să mergem cu semnarea acestei Comisii pentru investigarea acțiunilor de trădare de Patrie din partea lui Igor Dodon și să terminăm acest circ. (*Rumoare în sală.*)

Ați convenit în data de 21 februarie foarte explicit că nu veți semna acord cu Partidul Socialiștilor, ați spus foarte clar că responsabil de uzurparea puterii în stat este Plahotniuc, Dodon și Șor.

Asta nu are nici o însemnătate. Important este acum să investigăm într-o lună de zile.

Trec aceste alegeri și vă spun tot traseul care v-ar salva din această groapă în care sunteți împreună cu socialiștii. Semnăm instituirea acestei Comisii. După care, în 30 de zile, dizolvăm Parlamentul și-l trimitem pe Igor Dodon în justiție.

Guvernul Maia Sandu rămâne până la exercitarea funcțiilor până la alegerile noi repetate pe care noi trebuie să le avem cât de curând și să avem un Parlament liber și corect cu traseu proeuropean.

Asta este ceea ce-ați promis în campania electorală și asta trebuie să respectați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim domnului deputat neafiliat.

Următorul – domnul Igor Munteanu.

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Stimați colegi,

Astăzi, cu prezentarea acestui raport, noi aducem un răspuns pe care îl așteaptă toți cetățenii acestei țări.

Cred că nu există nici un partid sau nicio fracțiune parlamentară, sau nici un grup de deputați care să nu fie de acord cu afirmația pe care a făcut-o domnul Alexandru Slusari că această Comisie a identificat un complot împotriva statului și cetățenilor săi, pentru că acest complot împotriva statului a fost foarte bine gândit, a fost conceput în favoarea unui grup infracțional și a fost executat de către oameni care primeau salarii din partea statului.

Acest complot pornește de la 3 importante elemente. Primul element a fost diversiunea și manipularea. Vreau să menționez că... în 2014, în momentul în care s-a început implementarea acestei diversiuni, existau 3 milioane de conturi bancare în cele 3 bănci care au fost fraudate. 95% din

aceste conturi erau depozitate până la 6 mii de lei. În total – 300 de milioane de lei.

Cu un minimum de efort, Fondul de garantare a depozitelor putea să acopere această necesitate de asigurare a depozitelor fără nici un fel de alte garanții din partea Guvernului, dacă ar fi fost dorință. Dar dorința grupului infracțional care a pus în aplicare această schemă era... avea un apetit mult mai mare.

Era obligația statului să restituie acestora celor 95% în valoare de 300 de milioane de lei bani în condițiile identificării unei crize. Din 5% de conturi rămase însă, circa 4,5% erau oameni cu depozite până la 100 de mii de lei, în total 2 miliarde de lei. Doar 0,5% din cei care aveau depozite în cele 3 bănci fraudate aveau bani în sumă de 4,5 miliarde de lei.

În acest caz, se cerea o investigație și o justificare individuală a oricăror răspunderi în fața statului. Nu a existat nici un efort în această privință. Nu exista nici o justificare să garanteze statul restituirea acestor bani. Iar restul de 6 miliarde de lei s-au dat în general agenților economici care țineau conturi corporative în cele 3 bănci fraudate.

Statul nu era obligat cu nimic să le întoarcă acestora banii. Și evident că acest lucru s-a întâmplat printr-o operațiune pe care noi am văzut-o în mai multe rânduri prin asumarea de responsabilitate. De fapt, a fost o crimă organizată de preluare a banilor statului printr-o operațiune care s-a făcut în favoarea unui grup infracțional. În acest fel s-a evitat mecanismul de supraveghere parlamentară și acest lucru noi l-am văzut în mai multe rânduri.

Al doilea lucru trebuie să vorbim despre complicitatea instituțiilor în această fraudă de proporții mari.

Raportul Comisiei de supraveghere... de anchetă parlamentară trebuie să evalueze prestația instituțiilor în această fraudă a secolului, pentru că noi vorbim despre oameni, adică oficiali care au fost implicați, dar noi nu vorbim despre instituții. Care-i lecția învățată de aceste instituții?

De ce nu a existat supravegherea Băncii Naționale asupra acestui proces? Pentru că Banca Națională era capturată.

Care a fost rolul ARBI-ului? Să știți evident că ARBI a fost instalat cu întârziere de 2 ani de zile, pentru că nimeni nu avea interesul ca ARBI să înceapă a funcționa. Dar care sunt rezultatele acestei Agenții pentru Recuperarea Banilor Infracționali? Niciunul.

De ce s-a târăgănat instituirea ARBI tocmai 2 ani de zile? Care-i motivul: poate legislației imperfecte sau poate oficialii unor instituții au lucrat în numele buncherului, evident?

Fiecare din instituțiile implicate trebuie să fie responsabilizată, iar factorii de decizie de la vremea respectivă trebuie să fie interogați și lustrați,

pentru că concluzia la care noi vom ajunge cu acest raport este că trebuie să ajungem și la o lustrare a oficialilor implicați în această fraudă.

Al treilea element pe care eu... am tras o concluzie pe marginea acestui raport este șocul economic pe care l-a provocat fraudă bancară.

În 2014, băncile comerciale din Republica Moldova ofereau anual 51,6 miliarde de lei sub formă de credite agenților economici. După 5 ani de zile, abia astăzi, anul ăsta, ajungem la 51 de miliarde, dar valoarea nominală a acestor credite este cu 50% mai mică. Respectiv, băncile nu lucrează pentru economie, băncile lucrează pentru ca să mențină depozitele care au fost puse în ultima vreme de către agenții economici, pentru că nimeni nu se mai împrumută de la bănci. Asta este șocul fraudei bancare, nu doar faptul efectiv de furt al banilor din rezervele Băncii Naționale.

Suținerea finanțării externe. În 2014, noi avem 3,7% din produsul intern brut din asistență externă. Noi am pierdut orice fel de asistență externă ca urmare a fraudei bancare.

Leul s-a depreciat cu 20% din valoarea pe care o avea în anul 2014.

În februarie 2015, speculațiile valutare au adus prejudicii directe de un miliard de lei cetățenilor din Republica Moldova, iar indirecte noi le estimăm la circa 5 miliarde de lei, în afară de banii care au fost scoși din bănci.

Valul fraudei bancare a blocat, de fapt, activitatea de creditare. Agenții economici nu mai vor să-și ia credite de la bănci, se tem să investească și preferă să-și țină banii mai degrabă în depozite pe termen scurt. În acest moment avem 63 de miliarde de lei închise în bănci. Avem un surplus de 21 miliarde de lei pe termen scurt, pe care băncile nu-l pot folosi, pentru că sunt pe termen scurt.

BNM-ul, în rezultatul acestei fraude bancare de proporții, a inițiat o politică agresivă de sterilizare a banilor.

Noi pierdem anual 700 de milioane de lei pentru sterilizarea banilor care sunt deținuți în bănci. Asta este efectul prăbușirii economiei naționale provocate de un grup infracțional care a stat la baza acestei fraude.

Cetățenii trebuie să știe „eroii” și în același timp trebuie să înțeleagă că instituțiile care au fost implicate în această schemă trebuie, de asemenea, să fie lustrate.

Eu ajung la concluzii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, concluziile, vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Concluziile la care trebuie să ajungem sunt trei. Ancheta nu poate să se încheie doar cu un raport prezentat și adoptat printr-o hotărâre de

Parlament, Parlamentul are responsabilitatea să asigure executarea legilor, inclusiv tragerea la răspundere a vinovaților implicați în această schemă.

Avem 197 cauze penale deschise, dar noi nu suntem siguri că ele vor fi duse până la capăt, avem 3 miliarde de lei sechestru, sunt sechestre aplicate, pe care nu suntem siguri că acești bani se vor întoarce.

Lustrația sistemului judecătoresc trebuie să înceapă cu lustrația sistemului de administrație de stat, care a fost implicată în această schemă. Este clar că noi trebuie să pornim cu confiscarea averilor celor care au fost implicați în fraudă bancară. La 30.08.2019 erau raportate 2,33 miliarde de lei – încasări bănești de la băncile care au fost retrase licențele. Respectiv, suma de bani care a fost restituită din conturile transferate în străinătate este zero. Deci, practic, sunt anumite instituții ale statului care manipulează cu această cifră de restituire a banilor furați, în realitate nu avem nici un fel de bani restituiți din străinătate.

În sfârșit, aș vrea să spun că pe lângă aprecierile pe care noi le avem față de membrii Comisiei de anchetă parlamentară, față de domnul Alexandru Slusari pentru președinția pe care a exercitat-o la elaborarea acestui raport, trebuie să aducem aprecieri tuturor oamenilor curajoși care au ieșit în stradă în anul 2015, cei care au demascat crimele legate de fraudă bancară în 2015, cei care au cerut investigație internațională și au făcut conexiunea între fraudă bancară și „Laundromatul” rusesc, aș menționa inclusiv numele lui Andrei Năstase, care a fost printre acei politicieni care au cerut investigație internațională și au cerut curățarea sistemului administrativ de oamenii care au fost implicați în aceste afaceri ale buncherului. Fără îndoială că atunci nu au fost auziți, ei trebuie să fie auziți astăzi și timpul le va face dreptate.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea luare de cuvânt din partea fracțiunii – domnul Vlad Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Ну давайте вначале о два плюс два. Невозвращенные кредиты, гражданин Уланов, невозможно увести в оффшор. На разные фирмы-однодневки типа «Фортуны» и других эсэрэлок с капиталом 5400 леев, которые наверняка вы представляли в процессе регистрации. Вы ведь юридически обслуживали эти схемы, исходя из вашего уровня подготовки, как вы претендуете, профессионализма, я думаю, что действительно вас надо было использовать в этой комиссии, но только не в качестве ее члена, а в качестве человека, который участвовал и очень хорошо знает природу всех этих схем.

То, что вы пытаетесь обмануть общественное мнение и говорить о невозвратных кредитах... Невозвратные кредиты — это отдельная история, я думаю, что лучше, чем Головатюк, это никто не сформулировал. И та часть денег, о которой говорил Филип в ООН, о том, что начали возврат, — это деньги, которые начали возвращать с юридических лиц, которые отвечают своими капиталами и активами.

Но вы обманываете общественное мнение привычно в чем? Что миллиарды вывели за один месяц, зимой 2014 года. Если этих денег не было на счетах, что же тогда перечисляли в оффшоры — 14 миллиардов леев, которые потом, при соучастии Демократической партии, покрыли секретными распоряжениями Правительства, из средств Нацбанка, а потом перевели в публичный долг? И эти 14 миллиардов леев превратились в 25 миллиардов леев, которые будет возвращать Молдова! Вот так вы обокрали граждан. Более того, вам это показалось мало, вы начали играть на валюте, потому что выводить-то деньги из страны нужно было в валюте.

Лей обесценился, грохнулся, и цены поползли вверх, цены и услуги выросли в два раза, и каждый пенсионер стал покупать меньше в два раза продуктов и услуг на свою пенсию, то есть вы обокрали каждого пенсионера. А сегодня вы рассказываете пенсионерам... — мы же следим... *Știți ce vorbesc ei pensionarilor? Că socialiștii, ACUM, Guvernul, doamna Greceanîi nu au dorit să majoreze pensia cu 15%. Iată cât de eroi suntem.*

Și eu întreb pensionarii ... Я спрашиваю: откуда вы берете эту информацию? Где мы отказались в Парламенте повышать пенсии? Мы проголосовали индексацию пенсии два раза в год, мы ищем деньги. Они говорят: на телевидении сказали. Я говорю: что за телевидение? Ну как, центральное телевидение. (*Rumoare în sală.*)

Вы обокрали каждого пенсионера через обесценивание лея, и вы обокрали второй раз пенсионеров тогда, когда поставили в публичный долг. И сегодня, действительно, мы ищем деньги, которые трудно найти, на повышение пенсий и социальные программы, потому что вы загнали в долги это государство и публичный бюджет.

Вам показалось мало, вывели миллиарды из банков на эсэрэлки — оффшорные однодневки и вы начали зарабатывать миллиарды на валюте — тоже показалось мало. Деньги за «Air Moldova» принесли в сумке — об этом говорил председатель Комиссии по приватизации Мунтяну, а кто носил деньги сумками?

Вам показалось мало, что вы забрали «Air Moldova» за три копейки, вы решили, что вы должны стать не только владельцами банков, но и аэропорта, — забрали государственный аэропорт! Мало — надо забрать автовокзалы! Мало — забрали всю профсоюзную собственность! Отели за три копейки забрали, гостиницы, и стали

ребята просто мультимиллиардерами, владельцами жизни! Да, за это надо отвечать — да, передавали сумки и в Прокуратуру, поэтому эти уголовные дела мариновали. И наверняка вы, господин Уланов, хорошо знаете, почему Прокуратура не доводила дела до судов.

И наверняка... вот некоторые ваши формулировки, я себе пометил, не из этого выступления, из более ранних... я эти формулировки встречал и в ответах господина Харунжена, бывшего Генпрокурора, о том, что Шор не может быть привлечен, потому что он дал показания. Но подождите, речь идет лишь об одном эпизоде уголовного дела, а там десятки эпизодов. И не может быть человек освобожден от ответственности за то, что он по одному из эпизодов дал признания.

Здесь, в этом зале, мы читали обвинение по Филату, нам выдали показания Шора, в котором человек чистосердечно на восьми листах написал, сколько сумок он выносил и приносил Филату и другим деятелям. Но давайте это обсудим, откуда Шор брал эти сумки? Если он выносил эти сумки из банков, он должен за это отвечать? Или за то, что он написал, что он отнес сумку Филату, он полностью освобожден от ответственности? А кто он такой, что он мог позволять себе выносить деньги из государственного банка сумками и таскать их туда, куда ему заблагорассудится. Он кто — господь Бог? Он владелец этих денег? Где он работал, какой его послужной путь? Что он заработал в молдавской экономике, что он стал собственником крупнейшего государственного банка?

Вы говорите, что он неликвидный — это очередная ложь, там 70% ликвидности. Этот был самый ликвидный банк в стране.

Господин Слусарь сказал: «один из крупнейших» — нет, это крупнейший банк в стране! Кто он такой, что он стал владельцем этого банка ни за что, просто так? И потом, он сам написал, что он таскал сумками деньги из этого банка. Он получил государственный аэропорт, он получил профсоюзную собственность, он получил земли, этот человек приватизировал даже земли, которые раньше были Министерства обороны, за три копейки, и при этом человеку даже не было 30 лет.

Да, понятно, взрослые, серьезные граждане, такие как Филат, Плахотнюк, втянули в схему, потому что он финансировал компанию ЛДПМ в 14-м году — Шор из сумок, потом он финансировал компанию Демократической партии, и компания непосредственно Партии «Шор» — она финансировалась из аэропорта, который был государственным предприятием и приносил 80–90 миллионов леев прибыли государству, людям. Нет, эти деньги... и в комиссии по приватизации в которой я состоял с господином Мунтяну, другими коллегами, мы увидели трансферты из аэропорта — знаете куда? В Оргеев! На вот этот

весь маскарад, на всю эту компанию и билборды по всей стране, как красиво в Оргееве. Ну, правильно, обокрасть всю страну и направить трансферты на один городок — нормально, красиво! И показать, как они построят коммунизм по всей стране. Да, колхозы и т.д.

Граждане этой страны вынуждены возвращать 25 миллиардов не из невозвратных кредитов, а из тех трансфертов, которые 14 миллиардов ушли и стали публичным долгом 25 миллиардов! И это будет возвращать каждый пенсионер, и каждого пенсионера вы обрекли на нищету. А сегодня пенсионеры нас обвиняют, что это социалисты не хотят повышать пенсию на 15 процентов и это правительство Майи Санду не поддерживает эту инициативу.

А где инициатива? Я не видел законодательной инициативы в этом плане. Кто-то из вас помнит, чтобы была инициатива этой фракции, так называемой, о том, что мы предлагаем повысить пенсию на 15%?

Шор после этого писал очень много признательных показаний. Из-за него сидит Филат, заслуженно сидит — тут вопросов нет, потому что соучаствовал. Из-за него сидит Платон 18 лет, на основе его показаний. Но в этих показаниях он раскрывал преступные схемы, в которых он соучаствовал, — но он не отвечает.

Почему? Потому что Прокуратура, органы тоже получали сумки.

Și astăzi, dragi colegi, avem informația foarte exactă că s-a pornit, în sfârșit, investigație penală pe marginea miliardelor furate.

Și există opunere a unor procurori din sistem care astăzi încearcă să saboteze acțiunile conducerii Procuraturii Generale, de aceea că organul de investigație penală este în teritorii, în procuraturi specializate, în procuraturi municipale, raionale. Procuratura Generală nu are asemenea instrumente.

Și există și astăzi blocaj. De ce? Că încolo s-au dus geți, că acolo tot s-a plătit. Și astăzi colegii râd de noi și spun că: „Dar nimic nu s-a furat”. Asta este... nu știu altcineva, Șor a stat la bază la mai multe aresturi, că el a fost folosit de către Partidul Democrat.

Dar astăzi ei încearcă să-i murdărească absolut pe toți.

Видите, какая у вас тактика? Вы хотите замазать грязью всех, и вы уже не первый раз лжете за Гречаную. Это абсолютно достойный человек, который в жизни не тронул бы копейку публичных денег. Но вы ее оболгали публично. Раз.

И второе. Вы утверждаете, что... и опять же вот те пенсионеры, которые мне сказали, что мы не хотим, такие плохие, повышать пенсии, они говорят, что миллиард украли Гречаная.

Информаторы-дезинформаторы с центральным телевидением... Оказывается, миллиард выводил не Шор в ноябре 14-го года, а это вот, оказывается, совершенно другие люди.

Я не могу убедить госпожу Гречаную, что надо подать на это в суд. (*Rumoare în sală.*) Но эти люди абсолютно должны отвечать... Мало того, что за содействие, но и за клевету есть тоже статья Уголовного кодекса!

К сожалению, да, у нас сегодня органы Прокуратуры, юстиции еще слабые, но сколько веревочке не виться, в любом случае придется отвечать всем — но по факту конкретного участия в конкретных мероприятиях! Нас не интересует кого-то втянуть в какую-то схему и кого-то дополнительно наказать, мы просто хотим, чтоб на основании вот этой информации, которая публичная... Нам не нужен был Кролл. Идея с Кроллом — я чуть поправлю здесь господина Головатюка — не только обелить Нацбанк, но идея с Кроллом была в том, чтобы выиграть несколько лет и дать возможность Харунжену засекретить материалы и фамилии. И за этот Кролл, опять же, за два Кролла, люди заплатили десятки миллионов леев. Эти деньги могли пойти на пенсии! За украденные миллиарды мы могли капитально отремонтировать абсолютно все национальные трассы — более тысячи километров автобана, мы могли поднять зарплаты и пенсии людям минимум в два с половиной раза, и мы бы жили в нормальном обществе с нормальными доходами, и мы бы побороли нищету.

Но эти миллиарды — они обслуживали определенные партии, кланы, и они были потрачены на то, чтобы кто-то попал в Парламент сегодня и держал нам здесь лекции, еще и таким тоном... морализаторским, как будто этот человек каким-то образом является моральным авторитетом в чем-то.

А в чем вы являетесь моральным авторитетом — то, что вы защищали криминальный синдикат и до сих пор его отмываете? Или вы пытаетесь нам тут в Парламенте рассказывать о том, что миллиарды не выводили в оффшоры и это все непонятно кто когда-то не вернул в кредит?

Коллеги, мы...

Asta este problema noastră.

Și ultimul meu mesaj pentru colegul Țicu. Să dizolvăm Parlamentul, da, ca să nu ducem până la capăt ceea ce am început să facem cu miliardele, cu privatizările.

Dizolvarea Parlamentului presupune ce? Că oamenii pierd ultima speranță... cu miliardele, Aeroportul și restul crimelor va fi odată dreptate. Voi acest... ați spus că acesta este un plan.

Dar de cine este pregătit acest plan? Nu cumva de acela care vrea să-l întoarcă pe Plahotniuc înapoi, acesta este planul?

N-o să permitem să fie realizat acest plan.

Dacă dumneavoastră pretindeți că sunteți pilonul moralității, uitați-vă la lista consilierilor municipali... vedem persoane notorii: Topală, (*rumoare în sală*) Dîrda și alți domni care cândva au făcut parte din mai multe scheme.

Așa că, haideți să nu chemați la dizolvarea Parlamentului.

Da, nu este simplu, dar noi avem acest acord.

Dacă dumneavoastră nu ați semnat acest acord, asta nu înseamnă că el nu este funcțional.

Și vom face tot posibilul ca acest Parlament, această legislatură să ducă până la bun sfârșit aceste Comisii de anchetă și alte sarcini pe care noi le-am semnat.

Vă mulțumesc.

Numai bine. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Și încă o luare de cuvânt, din partea fracțiunii – domnul... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu. (*Râsete în sală.*) (*Aplauze.*)

Domnul Mihail Popșoi,

Vă rog. (*Gălăgie în sală.*)

La sigur, la sigur, la sigur.

Calmați-vă, vă rog, calmați-vă.

Domnul Mihail Popșoi:

Doamnă Tauber,

Dumneavoastră ați fost în vizită la Penitenciarul 13? (*Râsete și aplauze în sală.*)

Nu, eu am fost împreună cu colegii.

Și chiar dacă am rezerve față de dumneavoastră, dar nu aș vrea să ajungeți acolo, pentru că acolo condițiile-s inumane. (*Voce nedeslușită din sală.*) Eu vă spun că condițiile-s inumane.

Și ar fi bine să mergeți să vedeți, să vă deprindeți.

Da.

Stimați colegi,

Sincer...

Da.

Aici nu suntem în Jora, aici suntem în Parlamentul Republicii Moldova.

Doamnă deputat...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Popșoi,

Vă rog să continuați. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Piața centrală... ați încurcat adresa, aici e Ștefan cel Mare, 105, Parlamentul Republicii Moldova.

Stimați colegi,

Mă încercă niște sentimente contradictorii. Pe de o parte, am o deosebită satisfacție că, fie și în cel de-al 12-lea ceas, cetățenii vor avea o imagine comprehensivă a ceea ce noi până acum am numit și din păcate vom numi în continuare furtul miliardului, o pată neagră pe imaginea Republicii Moldova.

Grație colegilor domnului Slusari și colegilor din Comisie, cetățenii vor avea un raport unde cu lux de amănunte este descris cine a făcut, cum a făcut, cine poartă responsabilitatea.

Dar în același timp, e foarte trist că țara, cetățenii au rămas fără acești bani, fără bani publici.

Cu acei bani, cu un miliard de dolari, se putea construi o autostradă de la nord la sud și de la est la vest, se putea înlocui transportul public atât în capitală, cât și într-o serie întreagă de alte localități. Se puteau majora, dubla chiar, indemnizațiile sociale, se puteau crește salarii, se puteau construi școli, grădinițe și spitale.

Însă, din păcate, acești bani au rămas în buzunarele lui Șor, ale lui Filat și, desigur, ale lui Plahotniuc. Plahotniuc, care nu a avut curajul și a fugit în țări calde, lăsându-i pe alții să dea răspuns justiției.

La fel și domnul Șor. Dar cinismul în toată această situație este cum Partidul Democrat, pe de o parte, și prietenii lor, colegii lor mai mici – Partidul „Șor” sau Partidul „Kroll”, cum va fi cunoscut el în folclorul politic din Republica Moldova, au împărțit oamenilor acele pomene electorale, au oferit acele cadouri cu un cinism debordant. Or, dumneavoastră n-ați făcut decât să furați pâinea celor mai săraci oameni și să le aruncați niște fărâmituri, să luați vaca oamenilor care depind de acel lapte și să le aruncați jumătate de cană de lapte sau... și să aveți cinismul încă să pretindeți ca acești oameni să vă fie recunoscători să vă voteze, pentru că o să faceți din această țară...

Cum, ce-ați spus că o să faceți, Monaco?

Dar au rămas în „одна большая” Jora de Sus... de Mijloc.

Doamna Tauber știe mai bine. (*Aplauze și râsete în sală.*)

Fără canalizare, fără apă potabilă, trăim ca-n secolul XVIII.

Iar Șor, Plahotniuc, cu Mercedesuri de sute de mii de euro, cu bodyguarzi, cu numere diplomatice pe vremuri. E bine că au trecut acele vremuri.

Și va trebui să dați socoteală justiției, justiției independente pentru toate furturile, toate hoțiile. Pentru că de ce trăim acum atât de rău? Pentru că s-a furat ca-n codru, s-a furat cu impunitate. Bani transferați în off-shore-uri... Nu se mai poate. Va trebui să răspundeți și deja procesul a început. Procurorii independenți își vor face treaba.

Chiar dacă unii binevoitori doresc... această coaliție să i se termine mandatul cât mai repede, pentru ca, probabil, unii să scape basma curată. Nu se va întâmpla.

Cu fiecare zi a acestei coaliții, cei care au furat, vor răspunde în fața instanțelor. Fie că-i vorba de Șor, Plahotniuc sau alții. Toți vor răspunde.

Și dumneavoastră, doamna Tauber, va trebui să răspundeți.

Stimați colegi, (*Gălăgie în sală.*)

Este jenant că ne aflăm într-o situație în care nu facem decât să constatăm o realitate tristă: miliardul a dispărut, a fost furat și este extraordinar de greu să fie întors înapoi la 5 ani distanță.

Dacă se întâmpla acum 4 ani, această Comisie și Procuratura dacă-și făcea treaba, am fi avut drumuri, am fi avut autobuze noi, am fi avut școli, spitale, grădinițe, dar, din păcate, am rămas doar cu Mercedesurile lui Șor, ale lui Filat și ale lui Plahotniuc.

Dar, cel puțin, va trebui să oferiți cetățenilor și țării satisfacția de a răspunde pentru acțiunile dumneavoastră.

Și procurorii vor face acest lucru.

Noi, din partea Partidului Acțiune și Solidaritate, vom avea grijă să oferim toată libertatea justiției să-și ducă mandatul până la capăt și cei care au furat, să răspundă.

Iar pentru cetățeni care au fost păgubiți, vom găsi resurse.

Și cei care astăzi au plecat ca niște fricoși ordinari, care se simt cu sacii în căruță că banii i-au furat, noi vom găsi bani să creștem pensiile, să creștem salariile. Da, poate nu în măsura în care am fi putut să o facem, dacă nu ar fi existat această gaură enormă, acea povară enormă, pe spatele tuturor cetățenilor, dar vom găsi resursele necesare. Fiți pe pace.

Și același lucru îl spunem și colegilor din Partidul Democrat, celor care au avut filtre, doar că filtrele s-au adeverit a fi bătute din start, măsluite.

Din partea Partidului Acțiune și Solidaritate, încă o dată, toată recunoștința colegilor din Comisie pentru rezultat foarte bun.

Dar mai cu seamă încurajăm procurorii să-și facă treaba cinstit, onest. Și cei care au furat, să stea la pușcărie, acolo la 13. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi... *(Gălăgie în sală.)*

Stimați colegi,

Eu sunt obligată să fac ceea ce cere majoritatea parlamentară.

Stimați colegi,

Dezbaterile s-au finalizat.

Stimați colegi, *(Voce nedeslușită din sală.)*

Nu se acordă replică la replică. Replică la replică nu se acordă, conform Regulamentului.

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Doamna Tauber...

Stimați colegi,

Haideți s-o lăsăm pe doamna Tauber să vorbească singură cu microfonul.

Stimați colegi,

Supun votului...

Stimați colegi aceilalți,

Supun votului adoptarea proiectului Hotărârii sub nr. 229 din 11 octombrie 2019, care a fost dat citire de la tribuna principală.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul este adoptat.

Stimați colegi,

Avem al doilea proiect de Hotărâre, înregistrat sub nr. 219.

Rog autorul – domnul Mihail Popșoi.

Da, vă rog.

Domnul Lilian Carp,

Vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Președinte,

Conform Regulamentului, dumneavoastră trebuie să interveniți în cazurile când cineva intervine neautorizat, nu vorbește... sau vorbește în timpul când cineva are raport și așa mai departe.

Eu vă rog frumos, conform Regulamentului, prima chemare este la ordine.

Doi. Este lipsit de dreptul de a vorbi o zi... la o ședință sau două.

Și trei. Deci vedeți toate punctele din Regulament, fiindcă lucrul ăsta nu poate să continue gradual, nu poate să continue până la infinit... cineva să aiurească cum dorește aici în sală.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, bine. Am înțeles.

Așa și o să procedez neapărat.

Vă asigur.

Domnule Popșoi,

Vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Da, facem exces de liberalism, democrație, asta vreți să spuneți, domnul Carp.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnul Mihail Popșoi:

Stimați colegi,

Proiectul acesta este mai mult de ordin tehnic.

După cum bine cunoașteți, Comisia cu privire la uzurparea puterii de stat lucrează intens.

Doar că prietenii noștri din opoziție au decis să boicoteze această Comisie, crezând că astfel vor putea stăvili determinarea noastră de a oferi cetățenilor toată imaginea și tot adevărul despre ce s-a întâmplat în acea săptămână de foc din iunie.

În acest context, nu facem decât să solicităm dumneavoastră respectuos să extindem mandatul Comisiei cu alte 60 de zile, astfel încât să oferim, pe de o parte, colegilor timp pentru a se răzgândi eventual, dar și altor persoane, care urmează să fie invitate la Comisie, să se pregătească mai bine, cum ar fi membrii Curții Constituționale, dar și câțiva alți înalți oficiali.

Deci nu facem decât să schimbăm în textul hotărârii termenul de „120 de zile” în „180 de zile”.

Și rog susținerea dumneavoastră în acest demers.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului acceptarea...

Alte opinii nu sunt?

Fracțiunile susțin?

Stimați colegi,

Supun votului adoptarea proiectului de Hotărâre sub nr. 219 din 2 octombrie 2019, extinderea termenului Comisiei de anchetă.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Stimați colegi,

Ordinea de zi a ședinței plenare a Parlamentului este epuizată.

Vă mulțumesc pentru participare.

Și vă urez succese.

Ședința s-a încheiat la ora 12.51.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.